

Kommissionens beslut

av den 26 september 2001

**om att förklara en koncentration förenlig med den gemensamma marknaden och med
EES-avtalet
(Ärende COMP/M.2434 - GRUPO VILLAR MIR/ENBW/HIDROELÉCTRICA DEL
CANTÁBRICO)**

(Endast den spanska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT
med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,
med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och särskilt artikel
57.1a,
med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om
kontroll av företagskoncentrationer¹, senast ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97²,
särskilt artikel 8.2 i denna,
med beaktande av kommissionens beslut av den 1 juni 2001 att inleda förfarandet i detta
ärende,
efter att ha gett de berörda företagen tillfälle att yttra sig i förhållande till kommissionens
invändningar,
med beaktande av yttrandet från Rådgivande kommittén för koncentrationer³,
och av följande skäl:

---

¹ EGT L 395, 30.12.1989, s. 1, rättelse i EGT L 257, 21.9.1990, s. 13.

² EGT L 180, 9.7.1997, s. 1.

³ EGT

- (1) Kommissionen mottog den 4 april 2001 anmälan om en koncentrationsplan i enlighet med artikel 4 i förordning (EEG) nr 4064/89 (nedan "koncentrationsförordningen"), genom vilken företagen Grupo Villar Mir och Energie Baden-Württemberg (EnBW), det senare gemensamt kontrollerat av Electricité de France (EDF) och Zweckverband Oberschwäbische Elektrizitätswerke (OEW), tillsammans övertar det spanska företaget Hidroeléctrica del Cantábrico S.A. (Hidrocantábrico) genom ett offentligt bud om övertagande lämnat av företaget Ferroatlántica S.L. (Ferroatlántica). Ferroatlántica hör till Grupo Villar Mir och efter koncentrationens genomförande kommer det att ägas gemensamt av denna grupp och av EnBW.
- (2) Anmälan förklarades ofullständig den 6 april 2001. Den 10 april 2001 inkom de anmälade parterna med den begärda tilläggsinformationen. Detta datum blev anmälan fullständig i enlighet med artikel 10.1 i koncentrationsförordningen.
- (3) Efter att ha behandlat anmälan fann kommissionen att den anmälda koncentrationen omfattas av koncentrationsförordningen.
- (4) I en skrivelse av den 14 maj 2001 informerade de spanska myndigheterna kommissionen i enlighet med artikel 9 i koncentrationsförordningen, om att den föreslagna koncentrationen skulle komma att skapa eller stärka en gemensam dominerande ställning vilket på ett betydande sätt skulle hindra en effektiv konkurrens på elproduktionsmarknaden i Spanien. Koncentrationen skulle också påverka marknaden för eldistribution och försäljning i den autonoma regionen Asturien, som skulle uppvisa alla kännetecken på en oberoende marknad och inte utgöra en väsentlig del av den gemensamma marknaden. De spanska myndigheterna begärde därför att den föreslagna koncentrationen skulle hänskjutas i enlighet med artikel 9 i koncentrationsförordningen.
- (5) Efter att ha fullföljt den första undersökningen av fallet fann kommissionen att koncentrationen gav anledning till allvarliga tvivel beträffande dess förenlighet med den gemensamma marknaden, eftersom den skulle kunna skapa eller stärka en dominerande ställning vilket på ett betydande sätt skulle hindra en effektiv konkurrens på den gemensamma marknaden eller på en väsentlig del av densamma. Kommissionen beslutade därför den 1 juni 2001 att inleda förfarandet enligt artikel 6.1c i koncentrationsförordningen.
- (6) Den rådgivande kommittén diskuterade utkastet till beslut den 13 september 2001.

I. PARTERNA OCH KONCENTRATIONEN

- (7) Grupo Villar Mir, vars huvudbolag är Inmobiliaria Espacio S.A., är en företagsgrupp med flera intressen inom följande sektorer: fastigheter, gödningsmedel, konstruktion, koncessioner för infrastruktur samt tjänster och förvaltning av ekonomiska investeringar.
- (8) EnBW, som kontrolleras gemensamt av EDF och OEW, är ett vertikalt integrerat elföretag vars huvudverksamhet är produktion, transport, distribution, försäljning och leverans av elektricitet, främst i sydvästra Tyskland.
- (9) EDF är ett statligt ägt företag vars huvudverksamhet är produktion, transport, distribution och försäljning av elektricitet i Frankrike. EDF/RTE är en division inom

EDF som förvaltar det nationella eldistributionsnätet och förbindelselänkarna med grannländerna. Genom dotterbolaget EDF International ("EDFI"), ett holdingbolag, har EDF aktier i elföretag i flera europeiska länder, bland andra Österrike, Italien, Sverige och Förenade kungariket. EDF verkar dessutom i byggnadssektorn, inom underhåll av elproduktionsanläggningar och transportnät samt med tjänster avseende återvinning och belysning i städer.

- (10) Ferroatlántica är ett företag vars verksamhet är produktion, distribution och försäljning, både på den nationella marknaden och exportmarknaden, av olika typer av metall och ferrolegeringar framställda i elektriska ugnar samt vattenkraftsproduktion. Det ägs till 100 procent av Grupo Villar Mir och efter det föreslagna övertagandet kommer det att ägas gemensamt av denna grupp och EnBW, som kommer att förvärva 50 procent av dess kapital.
- (11) Hidrocontábricos verksamhet är produktion, distribution och försäljning av elektricitet och det är i dag det fjärde största företaget av de spanska elföretagen. Företagets främsta verksamhet är, förutom den inom elsektorn, distribution och försäljning av gas samt inom telekommunikationssektorn i den autonoma regionen Asturien.
- (12) Den föreslagna koncentrationen består i att Grupo Villar Mir och EnBW förvärvar gemensam kontroll av Hidrocontábrico genom att EnBW går in i Ferroatlántica (med 50 procent av aktierna), och detta företag är medlet för det nämnda förvärvet. I detta syfte ingick parterna en rad avtal. Den 28 september 2000 lämnade Ferroatlántica, med stöd av EnBW, ett första offentligt bud om övertagande, godkänt av CNMV (Comisión Nacional del Mercado de Valores, den spanska motsvarigheten till svenska Finansinspektionen) den 17 januari 2001, av 25 procent av Hidrocontábricos kapital. Därefter lades ytterligare två offentliga bud om hela aktiekapitalet i Hidrocontábrico, ett av den grupp som består av Caja de Ahorros de Asturias (Cajastur), det portugisiska elföretaget Electricidade de Portugal S.A. (EDP) och Caja de Seguros Reunidos, Compañía de Seguros y Reaseguros S.A. (Caser), och det andra av den tyska gruppen RWE. RWE drog senare tillbaka sitt bud. Ferroatlántica, det första företaget som lämnade ett offentligt bud, ändrade å sin sida sitt första bud och ökade det till 100 procent av kapitalet och förbättrade de ekonomiska villkoren i de föregående buden. Efter att det sista budet hade dragits tillbaka kontrollerade företagsgruppen Cajastur, EDP och Caser 35 procent av aktierna i Hidrocontábrico medan Ferroatlántica hade förvärvat 59,66 procent av företagets aktiekapital.

II. FÖRETAGSKONCENTRATION

- (13) Enligt de avtal som ingicks mellan Grupo Villar Mir och EnBW skall varje företag ha en andel om 50 procent i Ferroatlántica (instrumentet för att överta kontrollen över Hidrocontábrico). Genom detta deltagande kommer Grupo Villar Mir och EnBW att tillsammans kontrollera Hidrocontábrico.
- (14) Ferroatlántica har efter sina successiva offentliga bud förvärvat 59,66 procent i Hidrocontábrico. Enligt de anmälade parterna innebär ett förvärv av en tydlig majoritet av Hidrocontábricos aktier, efter ett offentligt bud på 100 procent på aktierna till ett pris av 24 euro eller mer, att de anmälade parterna får exklusiv kontroll över Hidrocontábrico i enlighet med Hidrocontábricos stadgar formulerade av ordinarie bolagsstämman den 22 maj 2000. Ferroatlántica skulle alltså få absolut majoritet av röststrätterna, och rätten att utse majoriteten av styrelsemedlemmarna.

- (15) Angående utvärderingen av den gemensamma kontrollen, tas detta beslut utifrån information från båda parter och avgör inte på förhand vilka rättigheter och skyldigheter som tillkommer de olika aktieägargrupperna enligt spansk lagstiftning.
- (16) Mot bakgrund av de argument som framförts utgör det anmälda förfarandet en koncentration enligt artikel 3.1b i koncentrationsförordningen.

III. GEMENSKAPSDIMENSION

- (17) De företag som ingår i den föreslagna koncentrationen (Grupo Villar Mir, EnBW och Hidrocarbónico) har en sammanlagd omsättning i hela världen som överstiger 5 miljarder euro (Grupo Villar Mir: 918 miljoner euro, EnBW: 38 miljarder euro⁴, och Hidrocarbónico: 890 miljoner euro). Vart och ett av dessa företag har en omsättning inom Europeiska gemenskapen som överstiger 250 miljoner euro (Grupo Villar Mir: 843 miljoner euro, EnBW: 36 miljarder euro, och Hidrocarbónico: 890 miljoner euro), och de uppnår inte mer än två tredjedelar av sin omsättning inom gemenskapen inom en och samma medlemsstat. Den planerade koncentrationen har alltså gemenskapsdimension.

IV. RELEVANTA MARKNADER

A. RELEVANTA PRODUKTMARKNADER

- (18) Som framgår av kommissionens beslut i ärende COMP/M.1853 - EDF/EnBW, bör de relevanta produktmarknaderna begränsas inom elsektorn med hänsyn till den aktuella avregleringsgraden. Elleveransen till elabonnenter är ett lagligt monopol där det inte finns någon konkurrens. Den relevanta produktmarknaden utgörs alltså av det marknadssegment som avreglerats.
- (19) Enligt den definition som formulerats av den spanska marknadsdomstolen (Tribunal de Defensa de la Competencia) ”är det lämpligt att avgränsa den relevanta produktmarknaden till elenergiproduktion som man köper och säljer via elbörsen eller grossistmarknaden. På denna marknad samverkar i ett konkurrenssystem på utbudssidan den elenergi som erbjuds via ordinarie system⁵, genom särskilt system på mer än 50 MW och den som importeras, och på efterfrågesidan distributörerna [som säljer energi till elabonnenter]*, försäljarna [som säljer energi till berättigade kunder]* samt de berättigade kunderna. Marknaden för energi som säljs via bilaterala avtal [ingångna mellan producenter och berättigade kunder]* berörs också när dessa avtal ingås i fri konkurrens”.⁶ Fram till år 2003 är det inte tillåtet för spanska elproducenter att teckna direktavtal med försäljare (de får endast sälja elektricitet till elbörsen eller till berättigade kunder)⁷. Utländska aktörer har möjlighet att teckna avtal med de spanska försäljarna.

---

⁴ I dessa siffror är OEW:s och EDF:s omsättning inräknade i syfte att beräkna relevant omsättning i enlighet med koncentrationsförordningen.

⁵ Endesa, Iberdrola, Unión Fenosa, Hidrocarbónico och andra små elproducenter.

* De delar av denna text som står inom hakparentes och är markerade med asterisk har skrivits om för att inte avslöja konfidentiell information.

⁶ Mål C-60/00. Ärende om ekonomisk koncentration Endesa/Iberdrola.

⁷ Artikel 21 i lagdekret 6/2000, av den 23 juni om brådskande åtgärder för en ökad konkurrens på varu- och tjänstemarknader (BOE nr 151, 24.6.2000, s. 22440). Denna föreskrift innebär emellertid inte på något

- (20) De berättigade kunderna på den spanska marknaden är alla konsumenter, oberoende av konsumtionsnivå, vars försörjning sker via en nominell spänning på mer än 1 000 volt.⁸ Från den 1 januari 2003 kommer alla elkonsumenter utan undantag att höra till kategorin berättigade kunder, även om elektricitet kommer att erbjudas via elabonnemang fram till den 1 januari 2007⁹. De berättigade kunder i Spanien som önskar köpa elektricitet i det avreglerade systemet kommer att ha tre alternativ: (a) via elbörsen, (b) via tecknande av så kallade bilaterala avtal med producenter eller utländska aktörer samt (c) via avtal med försäljare. Marknaden för berättigade kunder utgör potentiellt 54 procent av konsumtionen i Spanien, men kunderna som har valt att köpa el på den avreglerade marknaden (det vill säga direkt från elbörsen, antingen genom bilaterala avtal eller från försäljare) utgör 35-38 procent av den totala konsumtionen. Med andra ord är det distributörerna som köper mellan 62 och 65 procent av elen på grossistmarknaden för att därefter leverera den till elabbonnementerna.
- (21) Elbörsen fungerar enligt följande beskrivning: (i) dygnshandeln som utgör 90 procent av all försåld el på grossistmarknaden: det finns ett enda pris varje timme, marginalpriset per timme; (ii) intradygns-handeln (omkring 6 procent av all el som säljs på grossistmarknaden): den energi som inte säljs under dygnshandeln kan säljas därefter under den så kallade intradygnshandeln. De bilaterala avtalen utgör å sin sida mindre än 3 procent av all försäljning på grossistmarknaden.
- (22) Dygnshandelns verksamhet är en balanserad marknad: den sålda energin motsvarar den köpta energin. Varje försäljares rätt till betalning beräknas utifrån marginalpriset på den försålda energiprodukten, och på samma sätt beräknas varje köparens betalningsskyldighet utifrån den energiprodukt som köpts till samma marginalpris. Dygnshandelns mål är att eltransaktioner för nästkommande dag genomförs genom att anbud lämnas om försäljning och köp. Dessa anbud lämnas till marknadsoperatören (OMEL) och tas med i en matchning. De gäller för planeringen dagen efter den aktuella sessionen och innefattar 24 tidsperioder av på varandra följande program. Marknadsoperatören prövar anbuden om försäljning och köp av elenergi genom en enkel avräkning, genom vilken han på ett självständigt sätt tar fram marginalpriset liksom elenergivolym för varje produktions- och inköpsenhet per varje planerad tidsperiod. För varje tidsperiod får man det marginalpris som motsvarar det anbud om elenergiförsäljning som lämnats av den senaste produktionsenhetens innehavare vars deltagande i systemet har krävts för att kunna tillgodose efterfrågan på el.
- (23) Mot bakgrund av ovanstående är det nödvändigt att vad gäller de avreglerade elmarknaderna i Spanien göra en distinktion mellan el som utbjuds på grossistmarknaden (elbörsen, inklusive de bilaterala avtalen mellan berättigade kunder och producenter) och den som försäljare därefter erbjuder de berättigade kunderna (detaljistmarknaden). Det är dock bara den förra, grossistmarknaden,

---

sätt att elbörsen försvinner. I artikel 21 i lagdekret 6/2000 dras slutsatsen, efter omnämnande av möjligheten att försäljarna avtalar om elenergiköp från de nationella producenterna i det ordinarie systemet (från 2003), att denna energi ”får säljas till berättigade kunder eller integreras i den befintliga dygnshandeln eller intradygnshandeln” (det vill säga på elbörsen).

⁸ Artikel 6 i lagdekret 6/1999, av den 16 april om brådskande åtgärder för avreglering och ökad konkurrens (BOE nr 92, 17.4.1999, s. 14350)

⁹ Artikel 19 i lagdekret 6/2000.

särskilt elbörsen¹⁰, och mer konkret dygnshandeln, vilken utgör något mer än 90 procent av den el som säljs på grossistmarknaden, som behandlas i detta beslut.

B. RELEVANT GEOGRAFISK MARKNAD

- (24) Kommissionen anser vanligen att den relevanta geografiska marknaden för energiförsörjning på den avreglerade marknaden inte är större än det nationella området.¹¹ Detta har bekräftats när det gäller Spanien av två beslut som kommissionen nyligen fattat¹², och sammanfaller med den analys som de spanska konkurrensmyndigheterna har utfört.¹³
- (25) Importen till den spanska marknaden är begränsad (och kommer att förbli det åtminstone under en tid) på grund av den för närvarande begränsade överföringskapaciteten. Enligt den information som finns tillgänglig uppgår handelskapaciteten i förbindelserna mellan Spanien och dess grannländer teoretiskt sett till omkring 1900–2000 MW (1000–1100 med Frankrike, 600–650 med Portugal och 300–350 med Marocko). Om man jämför med den kapacitet som krävs när efterfrågan är som högst, utgör dessa siffror ungefär 6,6 procent av denna.¹⁴ Dessutom finns det endast ett samtidigt flöde av import och export, då elen går i båda riktningarna samtidigt, med Portugal. Marockos export till Spanien är mycket liten och Spaniens export till Frankrike sker bara under regnperioder (som under vintern 2001). Marknadsundersökningen har dock visat att även om export mellan Frankrike och Spanien är möjlig, sker den inte då det inte finns tillräcklig kapacitet för ett sådant flöde.
- (26) Den relevanta geografiska marknaden för grossistförsäljning av el är därmed det spanska fastlandet.

V. FÖRENLIGHETEN MED DEN GEMENSAMMA MARKNADEN

Inledning

- (27) Kommissionen anser att koncentrationen, av de skäl som anges nedan, kan komma att förstärka den gemensamma dominerande ställning som för närvarande råder på elgrossistmarknaden i Spanien.

---

¹⁰ De bilaterala avtalen utgör mindre än 5 procent av all energi som säljs på grossistmarknaden.

¹¹ Ärende IV/M-1659 - Preussen Elektra/EZH; ärende IV/M.1557 - EDF/Louis Dreyfus; ärende COMP/M.1673 - VEBA/VIAG; ärende COMP/M.1803 - Electrabel/Eon; och ärende COMP/M.1853 - EDF/EnBW.

¹² Ärende COMP/M.2353 - RWE/Hidroeléctrica del Cantábrico och ärende COMP/M.2340 - EDP/Cajastur/Caser/Hidroeléctrica del Cantábrico.

¹³ De spanska myndigheterna anser att den geografiska avgränsningen för den energi som erbjuds på elbörsen (grossistmarknaden) i fri konkurrens och efterfrågan på densamma är det spanska fastlandet. När det gäller den avgränsade marknaden för elleverans till slutkonsumenterna (detaljistmarknaden) anser de spanska myndigheterna att även om det i princip skulle gå att begränsa marknaden till det nationella området är det relevanta geografiska området regionalt eller lokalt. Enligt kommissionens undersökningar tycks emellertid även detaljistmarknaden för el vara nationell. Utifrån det aktuella meddelandet om invändningar är det dock inte nödvändigt att ge en exakt definition av detaljistmarknaden för elenergi till berättigade kunder eftersom analysen begränsas till grossistmarknaden eller elbörsen.

¹⁴ Källa: Comisión Nacional de La Energía.

- (28) De anmälade parternas verksamhet på den avreglerade delen av den spanska elsektorn är relativt begränsad. Hidrocantábricos försäljning under dygnshandeln på elbörsen uppgick till [5-10]* procent under 2000 och till [5-7]* procent de fem första månaderna 2001.¹⁵ EnBW offererade under 2000 endast [800-1000]* MW till elbörsen och Grupo Villar Mir offererade ingen el till den spanska grossistmarknaden. Den el som exporteras av EDF, som gemensamt kontrollerar EnBW, utgör omkring [<5]* procent av försäljningen under dygnshandeln (inklusive det långsiktiga avtalet med REE). Sammanfattningsvis ger den föreslagna koncentrationen upphov till relativt begränsade horisontella överlappningar på den spanska grossistmarknaden.
- (29) Den planerade koncentrationen bör dock granskas i ljuset av den särskilt höga grad koncentration som råder på den spanska elmarknaden, och med hänsyn till dess karaktär av ”elektrisk ö” som är följden av bristfälliga förbindelser med andra system. Det är därför nödvändigt att ta hänsyn till EDF:s speciella ställning som den största elexportören till den spanska marknaden. Företaget är också, av en rad orsaker som behandlas nedan, den främsta potentiella konkurrenten till de spanska elproducenterna. EDF-RTE kontrollerar i sin tur de förbindelselänkar och det överföringssystem som måste utnyttjas för all export från andra europeiska länder till elmarknaden på Iberiska halvön.
- (30) I sitt svar på meddelandet om invändningar anför EnBW att detta utgår ifrån antagandet att den aktör som ingår i den planerade koncentrationen är EnBW och inte EDF. Enligt EnBW *”tar inte denna inställning hänsyn till att EnBW är ett eget självständigt fungerande företag som eftersträvar egna handelspolitiska mål.... Detta är utan tvivel relevant om gemenskapslagstiftningen om kontroll av företagskoncentrationer uttryckligen accepterar att ett företag i EnBW:s position samtidigt kan vara anmälade part och av koncentrationen berört företag.... Kommissionen begränsar sig till att bedöma koncentrationen som om den hade initierats och skulle utföras av EDF.... Meddelandet om invändningar visar därmed bristande kännedom om EnBW:s situation och blandar ihop EDF:s och EnBW:s respektive roll i koncentrationen.”*
- (31) Inför dessa argument erinrar kommissionen om att den inte vid något tillfälle under förfarandet varit okunnig om EnBW:s roll i koncentrationen, särskilt i dess egenskap av anmälade part, och den har inte heller varit okunnig om EnBW:s karaktär av självständigt fungerande företag. Det är dock lämpligt att komma ihåg att kommissionen vid bedömningen av en företagskoncentrations konkurrenspåverkan alltid har i åtanke verksamheten hos alla företag inom samma grupp¹⁶ (i detta fall gäller det å ena sidan EDF och dess dotterbolag och divisioner – och övriga företag som direkt eller indirekt kontrolleras av detsamma – och å andra sidan Grupo Villar Mir, med moder- och dotterbolag) eftersom alla företag inom en grupp utgör en enda

---

* De delar av denna text som står inom hakparentes och är markerade med asterisk har skrivits om för att inte avslöja konfidentiell information.

¹⁵ Hidrocantábricos minskade marknadsandel under 2001 beror på en period med mycket nederbörd då enorma mängder el producerades i vattenkraftverk. Här skall påpekas att bara 18 procent av Hidrocantábricos produktionskapacitet kommer från vattenkraftverk.

¹⁶ I koncentrationsförordningen definieras inte begreppet grupp på ett abstrakt sätt, utan man försöker fastställa om bolagen har rätt att styra (som när det gäller EDF över EnBW) företagets verksamhet.

ekonomisk enhet. Dessutom kan det bekräftas, i det fall som här behandlas, att EnBW:s strategi styrs av EDF, vilket kommissionen också har uppgivit i ett tidigare beslut.¹⁷

A. SPANIENS ELGROSSISTMARKNAD

1. Den spanska marknaden kännetecknas av en duopolistisk dominans

a) De två största spanska elföretagen styr prissättningen och dominerar tillsammans grossistmarknaden

(32) Enligt den spanska marknadsdomstolen, som nyligen granskade koncentrationerna Endesa/Iberdrola¹⁸ och Unión Eléctrica Fenosa/Hidrocantábrico¹⁹, kännetecknas den spanska elmarknaden av en duopolistisk dominans av de spanska aktörerna. Rent konkret är det två företag som dominerar, Endesa och Iberdrola, vilka år 2000 hade andelar på 47 respektive 27 procent av dygnshandeln. Under ett stort antal tidsperioder är deras produktion avgörande för att täcka efterfrågan och de har därmed möjligheten att bestämma priserna.

(33) De spanska myndigheternas slutsatser har bekräftats av kommissionens undersökningsresultat, vilka visar att den tidigare beskrivna situationen i stort sett är densamma. Den duopolistiska dominerande ställningen på den spanska elmarknaden som de spanska myndigheterna har påvisat har inte genomgått några strukturella förändringar under de senaste månaderna.

(34) I synnerhet är det de två främsta spanska elaktörerna, Endesa och Iberdrola, som fortfarande i hög grad kontrollerar marknaden, vilket visar sig i (1) deras respektive procentandelar av total installerad elproduktionskapacitet, (2) deras andel av försäljningen på grossistmarknaden eller elbörsen samt även (3) deras möjlighet att fastställa priserna på den nämnda elgrossistmarknaden.

(35) När det gäller i första hand den totala installerade elproduktionskapaciteten hos produktionsföretag i Spanien, visar tabell 1 hur Endesa och Iberdrola tillsammans kontrollerar omkring 83 procent av denna, långt före de andra aktörerna, Unión Fenosa (12 procent) och Hidrocantábrico (5 procent).

Tabell 1: Total installerad elproduktionskapacitet²⁰

	December 1999	December 2000	Maj 2001
--	---------------	---------------	----------

¹⁷ Kommissionen angav i beslutet i ärende COMP M. 1853 EDF/EnBW, att "enligt aktieägarnas avtal [tecknat mellan EDF och OEW]*, är EDF den enda industripartnern medan OEW är regional partner. [konfidentiellt]** Medan de regionala intressena för OEW och dess vinster respekteras i tillräckligt hög grad, är det inte särskilt troligt att OEW är intresserat av att aktivt motsätta sig den företagsstrategi som EDF väljer inom EnBW".

¹⁸ Mål C-60/00. Ärende om ekonomisk koncentration Endesa/Iberdrola.

¹⁹ Mål C-54/00. Ärende om ekonomisk koncentration Unión Eléctrica Fenosa/Hidroeléctrica del Cantábrico.

²⁰ Tabellen inkluderar inte den installerade effekten i det särskilda systemet, vilken utgjorde 8 695 MW den 31 december 2000.

Endesa	[ ]* MW	[40-50]*%	[ ]* MW	[40-50]*%	[ ]* MW	[40-50]*%
Iberdrola	[ ]* MW	[35-40]*%	[ ]* MW	[35-40]*%	[ ]* MW	[35-40]*%
Unión Fenosa	[ ]* MW	[10-15]*%	[ ]* MW	[10-15]*%	[ ]* MW	[10-15]*%
Hidrocantábrico	[ ]* MW	[<10]*%	[ ]* MW	[<10]*%	[ ]* MW	[<10]*%
Övriga	[ ]* MW	[<5]*%	[ ]* MW	[<5]*%	[ ]* MW	[<5]*%

Källa: Spanska ekonomiministeriet

- (36) Tabell 2 visar marknadsandelar avseende dygnshandeln under budgetåren före de som behandlats i de nämnda målen från den spanska marknadsdomstolen. Den gemensamma andelen för Endesa och Iberdrola uppgår även här till mellan 74 och 78 procent.

Tabell 2: Försäljning under dygnshandeln

	1999	2000	2001 (januari-maj)
Endesa	[45–50]*%	[45–50]*%	[40–45]*%
Iberdrola	[25–30]*%	[25–30]*%	[30–35]*%
Unión Fenosa	[10–15]*%	[10–15]*%	[10–15]*%
Hidrocantábrico	[5–10]*%	[5–10]*%	[5–10]*%
Övriga	[<5]*%	[<5]*%	[<5]*%
Import/avtal EDF-REE (Red Eléctrica de España)	[5–10]*%	[<5]*%	[<5]*%

Källa: Compañía Operadora del Mercado Español de la Electricidad (OMEL)

- (37) De två främsta spanska elaktörernas marknads kontroll dessutom särskilt genom deras möjlighet att sätta priserna på grossistmarknaden. Detta visas i följande tabell.

Tabell 3: Marknadsaktörernas förmåga att fastställa priserna i förhållande till försäld mängd energi²¹

År	Endesa	Iberdrola	Endesa/ Iberdrola	Endesa/ Övriga	Iberdrola/ Övriga	Endesa/I berdrola/ Övriga	Övriga

²¹ Tabellen anger hur stor procentandel el i förhållande till den totala mängden el på marknaden som har sålts till det marginalpris som varje aktör, eller två eller fler aktörer samtidigt, har erbjudit.

1998	55–60 %	20–25 %-	0–2 %	0–2 %	0–2 %	0–2 %	15–20 %
1999	45–50 %	25–30 %	0–2 %	0–2 %	0–2 %	0–2 %	20–25 %
2000	40–45 %	25–30 %	0–2 %	0–2 %	0–2 %	0–2 %	25–30 %
2001	40–45 %	20–25 %	0–2 %	0v2 %	0–2 %	0–2 %	35–40 %

Källa: OMEL

- (38) Endesas och Iberdrolas förmåga att fastställa marginalpriserna på grossistmarknaden kan inte enbart förklaras utifrån de båda aktörernas stora andel av den spanska elenergiproduktionens totala installerade effekt. Vi måste dessutom vara särskilt medvetna om sammansättningen av deras respektive teknikparker eller produktionsmix. Som den spanska marknadsdomstolen har understrukt *”beror fastställandet av utbudspriset på elbörsen för de olika tidsperioderna på skillnaderna mellan olika produktionstekniker som används i de kraftverk som utgör systemets installerade effekt. I allmänhet brukar kolkraftanläggningar, på grund av egenskaperna i de olika produktionsteknikerna, sätta priserna främst när efterfrågan är som lägst, medan vattenkraftverken brukar dominera när efterfrågan är som högst. Härigenom och på grund av att Endesa står för omkring 57 procent av kolproduktionen, och Iberdrola är det klart dominerande elföretaget för vattenkraftsproduktion, brukar dessa båda grupper leda fastställandet av marknadens marginalpriser”*²².
- (39) Endesa och Iberdrola är verkligen vad som på spanska kallas *”empresas pivote”* (företag som utgör nav) på den spanska grossistmarknaden. Deras kapacitet är åtminstone lika stor som överskottsutbudet på marknaden, särskilt när efterfrågan är som högst. Detta gör att det gemensamma utbudet från övriga producenter är otillräckligt för att täcka efterfrågan och att de två företagen kan höja sina priser i förhållande till denna efterfrågan utan att slås ut från marknaden.
- (40) Dessutom finns det flera band mellan de aktiva aktörerna på elmarknaden. Dessa band är både av juridisk karaktär (gemensamt ägande av vissa kraftverk som Trillo, deltagande i marknads- och systemoperatörerna) och av strukturell karaktär. Särskilt vissa strukturella egenskaper hos marknaden gör en strategisk samordning mellan aktörerna möjlig, till exempel att det är en homogen och relativt öppen produktmarknad, där prisavvikelse nästan omedelbart.
- (41) Förutom ovan nämnda skäl om de främsta spanska elaktörernas inflytande på marknaden är det också nödvändigt att beakta att den spanska producentmarknaden kan anses vara en föga konkurrensutsatt marknad på grund av en serie hinder för marknadsinträde, exempelvis: (1) tillgången till potentiella produktionsanläggningar samt vattenkraftsresurser och brännbara ämnen, (2) anläggningskostnaderna, (3) den nödvändiga diversifieringen av produktionsparken och särskilt (4) den knappa överföringskapaciteten med grannlandet Frankrike, en kapacitet som export från

²² Mål C-54/00. Ärende om ekonomisk koncentration Unión Eléctrica Fenosa/Hidroeléctrica del Cantábrico.

europiska länder utanför Iberiska halvön till den spanska marknaden är helt beroende av.

b) De mindre elproduktionsföretagen och utländska aktörer har inte, betraktade tillsammans, kunnat sätta priserna under större delen av tidsperioderna

(42) Vid sidan av Endesa och Iberdrola har övriga spanska produktionsföretag, dvs. Unión Fenosa och Hidrocarburo, för de flesta tidsperioder fått de priser som satts av de två dominerande aktörerna. Som tidigare har visats (se tabell 3), har någon av de två främsta spanska aktörerna, Endesa eller Iberdrola, fastställt priserna till ungefär mellan 60 och 80 procent av de lämnade buden. Eftersom de kvantiteter som erbjuds till ett högre pris än marginalpriset inte säljs under dygnshandeln tenderar övriga aktörer, som är medvetna om att Endesas och Iberdrolas bud är nödvändiga för att täcka efterfrågan för praktiskt taget varje tidsperiod, att lämna anbud till priset 0. Då vet man att all el som offereras kommer att säljas under dygnshandeln till det marginalpris som fastställts på elbörsen (och inte till det pris som elen offererades för). De två största aktörerna kan alltså använda sin stora produktionsmix på ett sådant sätt att de kan lämna flexibla bud utifrån prognoserna för utbud och efterfrågan. Små aktörer som Unión Fenosa och Hidrocarburo, med en mindre produktionsmix, har däremot mindre möjlighet att lämna tillräckligt flexibla konkurrerande bud. För dessa aktörer är den enklaste vägen för att sälja så mycket som möjligt att offerera sin produktion till priset 0 när de vet att Endesa och Iberdrola kommer att kräva högre priser.

Dessutom offererar REE, genom sitt långsiktiga avtal med EDF, el till elbörsen till ett pris som alla känner till. Även under de timmar när efterfrågan är som lägst, då Endesas och Iberdrolas bud eventuellt inte behövs för att täcka hela efterfrågan, men REE:s bud behövs, vet de övriga spanska aktörerna att de får det pris som offereras av REE. Detta pris (omkring [<5]* cent per KW/h) ligger för närvarande mellan 30 och 40 procent högre än de genomsnittspriser som EDF offererar berättigade kunder på den franska marknaden.

c) Trots den gemensamma dominerande ställningen som råder, påverkas prisnivån på den spanska marknaden av att ökade mängder energi till lågt pris offereras på elbörsen

(43) Mellan november 2000 och mars 2001 ledde exceptionellt hög nederbörd till en kraftig ökning av vattenkraftsproduktionen. Genomsnittspriserna i Spanien föll betydligt (mellan 30 och 40 procent jämfört med genomsnittspriserna samma period år 2000). Efter denna intensiva regnperiod återgick dock priserna snabbt till sin tidigare nivå.

(44) Detta prisfall hade kunnat vara ett indicium på att den gemensamma dominerande ställningen håller på att försvagas. Resultaten av kommissionens marknadsundersökning visar dock att denna situation till stor del är strikt konjunkturbetingad och inte på något betydande sätt ändrar den relevanta marknads duopolistiska struktur, bedömningen av de två främsta aktörernas inflytande på marknaden eller den situation de små aktörerna befinner sig i, där de accepterar de fastställda priserna.

- (45) Vi måste beakta att en av de stora aktörerna, Iberdrola, varit största producenten under denna period och offererat el som producerats till ett lågt pris i dess vattenkraftverk.²³ Den andra aktören med stor produktion av vattenkraft är Endesa.²⁴ Det är här värt att nämna att de spanska myndigheterna och vissa andra övriga konkurrenter anser att ett stort antal av dessa vattenkraftverk borde användas för att producera el för att lätta på dammtrycket och på det sättet kunna bromsa översvämningarna. Med tanke på att priserna i allmänhet fastställs med liten marginal i balansen mellan utbud och efterfrågan, lyckades under denna årstid de två främsta aktörerna sämre med sina bud för att upprätthålla ett högt pris, eftersom de blev tvungna att offerera stora mängder energi till priset 0 för att vara säkra på att sälja den. Men när de inte längre behövde göra sig av med stora mängder vattenkraftsenergi kunde de i sina anbud bättre kombinera denna typ av el med den som produceras till högre kostnader. Till följd av detta har priset stigit till den tidigare nivån.
- (46) Den beskrivna situationen är dock, så som har påpekats ovan, helt och hållet konjunkturbetingad, och förklaras av en helt exceptionell vattensituation. Vattenkraftsproduktionen under perioden maj 2000 till juni 2001 gav ett historiskt resultat då den var 64 procent högre än de tolv tidigare månaderna. Enligt de spanska myndigheternas beräkningar är möjligheten att denna situation för vattenkraftsproduktion skall uppnås igen eller överträffas endast 7 procent. Det handlar alltså om en mycket ovanlig och tillfällig situation som inte kan tolkas som en strukturell förändring av den spanska elmarknaden som påverkar de två främsta aktörernas gemensamma dominerande ställning.
- (47) Hur som helst gör det låga elprisets effekt på elbörsens priser under den aktuella perioden att man kan sluta sig till att leveransen av en relativt stor mängd el till minskade kostnader innebär att genomsnittspriserna sjunker. Eftersom den importerade energin konkurrerar på elbörsen på samma villkor som systemets producerade energi, vilket förklaras nedan, kan man dra slutsatsen att en ökad elimport (till låga priser) till den spanska marknaden skulle medföra en liknande sänkning av prisnivån vilket i sin tur skulle tränga undan anbud med högre priser då marginalpriset fastställs. Detta vore särskilt giltigt vid tidpunkter med låg eller medelstor efterfrågan, om den ökade importen gjorde att Endesas och Iberdrolas anbud inte var nödvändiga för att täcka efterfrågan. Samma sak kan å andra sidan sägas om den extra energi som bjuds ut på den spanska marknaden genom bilaterala avtal. Detta skulle definitivt leda till en ökad konkurrens på den spanska marknaden och en försvagning av den aktuella gemensamma dominerande ställningen.
- (48) En eventuell konkurrens från utbud till lägre priser underlättas genom såväl överkapacitet och vissa aktörers tekniska mix (särskilt hos EDF med dess överskott från kärnenergiproduktion) som den aktuella prisskillnaden mellan Spanien och andra europeiska länder. Begränsningarna genom den nuvarande överföringskapaciteten utgör dock ett betydande hinder för att komma in på den spanska marknaden och underlättar upprätthållandet och konsoliderandet av *status quo*, vilket preciseras nedan.

---

²³ Iberdrolas vattenkraftverkskapacitet utgör ungefär 50 % av dess produktionspark.

²⁴ Endesa vattenkraftverkskapacitet utgör ungefär 36 % av dess produktionspark.

2. **Den (ytterst) begränsade kapaciteten av fritt tillgänglig import genom den fransk-spanska förbindelse-länken har gynnat de spanska producenternas gemensamma dominerande ställning**

a) Det aktuella förhållandet i förbindelsen mellan Frankrike och Spanien

- (49) Elnätet på Iberiska halvön är sammankopplat med förbindelse-länkar till det franska nätet vid gränsen mellan länderna. Den nuvarande installerade kapaciteten, som i teorin skall kunna utnyttjas kommersiellt, uppgår till maximalt 1 100 MW i riktning Frankrike-Spanien och 1 000 MW i motsatt riktning.²⁵

Tabell 4: Överföringskapacitet från Frankrike till Spanien

Förbindelse med det europeiska nätet	Total fysisk kapacitet	Handelskapacitet
1 ledning på 400 KV Hernani–Cantegrit 1 ledning på 400 KV Vic–Baixas 1 ledning på 220 KV Arkale–Monguerre 1 ledning på 220 KV Biescas–Pragnere	3 826 MW (vinter) 3 194 (sommar)	1 100 MW (vinter) 1 000 MW (sommar)

Källa: Spanska ekonomiministeriet

- (50) Överföringskapaciteten utgör ungefär 3,5 procent av den kapacitet som krävs för att täcka den spanska efterfrågan när den är som högst. Vi måste dock vara medvetna om att nämnda siffror inte åsyftar den ”reella” handelskapaciteten, det vill säga den faktiskt användbara, utan den ”förutsägbara” handelskapaciteten – under till exempel juli–augusti 2000 var den ”reella” handelskapaciteten i förbindelsen mellan Frankrike och Spanien omkring 800–900 MW och i motsatt riktning 400–700 MW.²⁶ Dessutom är den maximala garanterade överföringskapaciteten bara 550 MW²⁷ i båda riktningar. Vi måste slutligen påpeka att den tillgängliga handelskapaciteten beräknas självständigt av aktörerna i de båda systemen och det mest restriktiva värdet av dessa beräkningar tillämpas.

²⁵ På grund av särskilt det elektriska systemets säkerhet och den fysiska totalkapaciteten är det bara faktiskt användbart vid utbyten genom den så kallade ”handelskapaciteten”. Handelskapaciteten mellan systemen är faktiskt inte summan av de transportkapaciteter som är knutna till olika element i nätet (ledning) som utgör förbindelsen, utan är betydligt lägre, beroende på att driften av de sammankopplade elektriska systemen kräver ett införlivande av vissa funktionsvillkor och säkerhetsmarginaler. Systemoperatören fastställer den tillgängliga handelskapaciteten med olika tidshorisonter, från årsbasis till tvåveckors- och dygnsbasis, och bestämmer med största precision de brukbara resurserna utifrån tillgänglighet och planering av systemets olika delar.

²⁶ Källa: Red Eléctrica.

²⁷ Detta innebär att handelskapaciteten i förbindelsen i varje fall, oavsett vad som sker i systemet, aldrig kommer att vara under 550 MW.

Tabell 5: Handelskapacitet i förbindelsen mellan Frankrike och Spanien:
offentliggjorda marginaler 2000 och 2001²⁸

Riktning	Högst efterfrågan	Lägst efterfrågan
Frankrike>>>>>> Spanien	750–1 100 MW	800–1 100 MW
Spanien>>>>>> Frankrike	400–700 MW	700–1 000 MW

Källa: Spanska ekonomiministeriet

- (51) Den otillräckliga förbindelsen med Frankrike som gör den spanska marknaden till en ”elektrisk ö” syns tydligt i kapacitetsförhållandet²⁹ och överföringskapaciteten i förhållande till när efterfrågan är som högst, vilka för Spaniens del uppgår till ett värde på mindre än 5 respektive 6,6 procent. Man kan alltså dra slutsatsen att importen är extremt begränsad beroende på förbindelsens begränsade handelskapacitet. En jämförelse av installerad överföringskapacitet mellan andra europeiska länder visar att Spanien har det lägsta procentandelen när det gäller den kapacitet som behövs när efterfrågan är som högst.

---

²⁸ Begränsningarna i handelskapaciteten härrör från strukturella restriktioner i systemet för kraftöverföring i gränsområdet, medan svängningarna i handelskapacitetens värde huvudsakligen beror på förändringarna i ledningarnas värmekapacitet (sommar/vinter). Vid båda aspekter har också produktionsstrukturen i olika perioder inflytande, liksom efterfrågevärdena i områden nära gränser som i vissa fall kan komma att mäta de interna näten.

²⁹ Kapacitetsförhållande = teoretisk internationell överföringskapacitet/installerad effekt (ej det särskilda systemet).

Tabell 6: Överföringskapacitet jämfört med när efterfrågan är högst

Land	Koefficient (%) överföringskapacitet/tidpunkt när efterfrågan är högst
Schweiz	129,6 %
Österrike	75,3 %
Belgien	30,8 %
Nederländerna	28,7 %
Grekland	17,6 %
Frankrike	16,6 %
Tyskland	15,1 %
Portugal	13,7 %
Italien	11 %
Spanien	6,6 %

Källa: Spanska Elkommittén (Comisión Nacional de la Energía)

- (52) Utifrån ovanstående siffror kan gemenskapens genomsnitt uppskattas till mellan 15 procent och 20 procent.
- (53) Om vi återgår till Spanien så kommer 80–90 procent av importen från de fransk-spanska förbindelselänkarna (vilka utgör omkring 60 procent av förbindelsens totala förutsägbara handelskapacitet i Spanien). Dessutom är [40–60]*% av den förutsägbara fransk-spanska förbindelsens handelskapacitet reserverad för avtalet mellan EDF och REE. Avtalet, som fastställdes i nionde övergångsbestämmelsen till lag 54/1997 (Disposición Transitoria Novena de la Ley 54/1997), av den 27 november i elsektorn³⁰, berör elförsörjning för en period av 20 år, varav ungefär tio har passerat. Syftet med detta avtal var att trygga REE:s elförsörjning i Spanien. Med beaktande av detta avtal finns det en ständig kapacitetsreserv i förbindelselänken på [500–600]* MW, vilket motsvarar [80-100]*% av den totala garanterade handelskapaciteten. Leveranserna till elbörsen genomförs också till priser som övriga konkurrenter känner till.
- (54) Det är slutligen viktigt att påpeka att mättnadsnivån hos denna förbindelselänk på senare tid har överskridit ett värde av 90 procent, vilket innebär att förbindelselänkarna användes nästan helt genom Spaniens elimport.

Tabell 7: Användningsgrad för handelsutbyteskapacitet

Import	Export
--------	--------

30 BOE nr 285, 28.11.1997, s. 35097

Halvårs-period	Medel-kapacitet	Medel-användning	Procentuell användning	Medel-kapacitet	Medel-användning	Procentuell användning
1999 - januari/juni	731,6	619,2	84,64	532,1	0,0	0,00
1999 - juli/dec.	927,6	874,4	94,27	654,5	0,0	0,00
2000 - januari/juni	949,4	922,2	97,14	708,0	7,9	1,11
2000 - juli/dec.	965,9	888,4	91,97	702,6	12,9	1,84
2001 - (januari/maj)	1051,9	625,6	59,47	737,6	269,2	36,49

Källa: OMEL

- (55) Förutom det långsiktig avtalet med REE och enligt siffrorna från behöriga spanska myndigheter, har EDF vanligtvis använt ytterligare [200–300]* MW överföringskapacitet. Den totala procentandelen av den förutsägbara handelskapaciteten som EDF använder är omkring [70–80]* procent.
- b) Möjligheter till ökad överföringskapacitet inom den närmaste framtiden
- (56) I början av 1990 beslutade EDF, som äger det franska nätet och förbindelselänkarna samt ansvarar för dessas funktion, att genomföra en betydande ökning av överföringskapaciteten mellan Frankrike och Spanien. År 1996 hade man kommit långt i planeringen av dessa projekt och fick alla nödvändiga tillstånd för att påbörja genomförandet.
- (57) Den planerade ledningen Aragonien–Cazaril, som ingick i projekten, skulle ge en garanterad handelskapacitet på omkring 1 100 MW. Efter projektens genomförande skulle den totala förutsägbara handelskapaciteten ha uppgått till 2 300 MW. Emellertid beslutade den franska regeringen 1996 att bromsa det fortsatta framskridandet av dessa projekt, av sociala skäl (lokalt motstånd) och miljöskäl (skyddade områden), och EDF tvingades kompensera den spanska nätets operatör, REE.
- (58) 1997 skrevs ett nytt avtal. Parterna åtog sig att öka handelskapaciteten i förbindelsen till år 2006 över Pyrenéerna, främst via en ledning Aragonien–Cazaril, för att kunna ta den i bruk före år 2006. Enligt avtalsvillkoren skulle parterna vara ansvariga och tvingas betala skadestånd om utökningen av överföringskapaciteten försenades till efter 1 den januari 1997 (om förseningen berodde på dem). Om man inte skulle få vederbörliga tillstånd (det vill säga om det skulle vara skälet till förseningen) skulle parterna inte hållas ansvariga. Däremot skulle alternativa ledningar för förstärkning och utökning av befintlig kapacitet planeras. Observera att även om parterna inte skulle hållas ansvariga om man inte skulle få de relevanta lagliga tillstånden, innebär inte det på något sätt att ekonomiska incitament saknades för EDF. Avtalet undertecknades av den franske producenten (vilket framgår av kommissionens handlingar), och det handlade alltså om ett trovärdigt åtagande.
- (59) Eftersom såväl RTE som REE erkänner behovet att öka förbindelsen mellan Frankrike och Spanien, har man avtalat om att förbättra ledningen Hernani–Cantegrit. REE förbättrar förbindelselänken från Vic som förenar ledningen Vic–Baixas. Som ett resultat av dessa åtgärder och enligt information från det spanska

nätets operatör, hoppas man att den förutsägbara handelskapaciteten i förbindelsen mellan Spanien och Frankrike fram till 2002 skall öka med 500 MW, och nå en förutsägbar total kapacitet på 1 600 MW. Enligt de åtaganden som gjorts av EDF/RTE i avtalet från 1997 (att uppföra ledningen Aragonien–Cazaril eller annat alternativ på 1 200 MW) borde således överföringskapaciteten uppnå minst 2 800 MW år 2006.

- (60) REE och EDF-RTE har nyligen lagt fram en gemensam undersökning till sina respektive regeringar om alternativa dragningar, där miljöskäl och ekonomiska aspekter utvärderas. Det slutgiltiga beslutet väntar på att få de båda myndigheternas godkännande. EDF tycks i princip vara negativt inställd till en ledning över de centrala Pyrenéerna (Aragonien–Cazaril), och skulle föredra en dragning över östra Pyrenéerna (vägen för höghastighetståget). Detta alternativ skiljer sig från det som förhandlades inledningsvis (Aragonien–Cazaril).
- (61) Båda nätoperatörernas utforskning av alternativa dragningar bekräftar en sak som vi kommer att ta upp längre fram: att EDF har ekonomiska incitament för en betydande utökning av överföringskapaciteten mellan Frankrike och Spanien. Sökandet efter nya sträckningar är just ett försök att undvika att en liknande situation som 1996 upprepas. De inblandade aktörerna har försökt föregripa de tänkbara svårigheterna (sociala och miljömässiga), och försökt precisera lösningar som garanterar faktiska möjligheter att genomföra den planerade utökningen av överföringskapacitet.
- c) Den aktuella fritt disponibla kapaciteten är för liten för att på ett betydande sätt påverka den spanska grossistmarknaden
- (62) Utifrån det långsiktiga avtalet mellan EDF och REE, som upptar större delen av den fransk-spanska förbindelselänken, uppgår den kvarvarande teoretiskt sett disponibla kapaciteten för importörerna till ungefär [500–600]* MW, vilket utgör cirka [1,5–2,5]* procent av den kapacitet som krävs för att täcka den spanska efterfrågan när den är som högst.
- (63) De utländska konkurrenter som exporterar el till Spanien möter stora tillgänglighetshinder. De kvantiteter som importeras av andra företag än EDF är mycket små (omkring 25 procent, främst av Electrabel). Dessutom har [5–10]* procent av den totala exporten från Frankrike gått till de traditionella spanska aktörerna och inte till elbörsen eller självständiga utländska aktörer. Detta innebär att inte all elförsäljning i Spanien har konkurrerat med de stora aktörernas utbud.
- (64) Som de spanska myndigheterna har påvisat under granskningen utgör den isolering som härrör från den begränsade överföringskapaciteten en nyckelfaktor när det gäller den gemensamma dominerande ställningen för de två främsta aktörerna på marknaden.
- d) Den aktuella situationen med elunderskott i södra och östra Spanien behöver inte innebära att elnätet kollapsar om överföringskapaciteten ökar mellan Frankrike och Spanien de närmaste åren
- (65) EnBW anför å andra sidan att eftersom den rådande situationen med elunderskott i södra och östra Spanien redan tvingar REE att starta mindre effektiva anläggningar för att undvika att elnätet kollapsar, skulle en påtaglig extra leverans i norr genom en ökad överföringskapacitet med Frankrike kunna förvärpa den nuvarande situationen.

Detta på grund av det rådande tillståndet på nätet och REE:s svårigheter att nå områden vars efterfrågan inte täcks.

- (66) Vi måste dock vara medvetna om att en stor del av förslagen till ny produktionskapacitet, till vilka även EnBW hänvisar i sina invändningar, skall placeras i södra och östra Spanien, vilket gör det åtminstone tveksamt att en ökad överföringskapacitet skulle kunna få nätet att kollapsa.³¹ Vi får inte heller glömma att några av Spaniens största centrum för elkonsumention ligger i norra delen av landet.

B. FÖRSTÄRKNING AV DEN RÅDANDE DOMINERANDE STÄLLNINGEN PÅ DEN SPANSKA MARKNADEN

- (67) Så som nedan beskrivs i detalj, anser kommissionen att det anmälda förfarandet innebär en förstärkning av den rådande duopolistiska dominerande ställningen på den spanska elgrossistmarknaden. Särskilt EDF kommer att efter fusionen förlora sina tidigare incitament till att betydligt öka elexporten till den spanska marknaden efter att först ha utökat överföringskapaciteten mellan Frankrike och Spanien. Detta innebär både att den främsta självständiga möjliga konkurrenten till de nuvarande spanska producenterna försvinner och att den spanska elmarknadens isolering i förhållande till andra europeiska elsystem utanför Iberiska halvön befästs. Följden blir i båda fall att den nuvarande gemensamma dominerande ställningen på den spanska marknaden konsolideras. Den skyddas från eventuell konkurrens från aktörer i andra europeiska länder utanför Iberiska halvön på grund av det inträdeshinder som begränsningarna i den internationella överföringskapaciteten utgör, begränsningar som senare inte kan åtgärdas på ett betydande sätt.

- (68) I sina respektive svar på meddelandet om invändningar hävdar EnBW och Grupo Villar Mir att det i enlighet med koncentrationsförordningen inte går att förklara en koncentration oförenlig med den gemensamma marknaden om det är tredje parter, andra än de som berörs av koncentrationen, gemensamma dominerande ställning som förstärks, och de stöder sig på olika domar från gemenskapsdomstolarna och även beslut från kommissionen.³²

- (69) Det finns dock ett prejudikat i kommissionens praxis och parterna tar upp detta i sina inlagor, Exxon/Mobil-beslutet³³, där man bedömde förstärkningen av en dominerande ställning för tredje part, andra än parterna i den behandlade koncentrationen. Parterna hävdar emellertid att det i det fallet fanns olika strukturella band mellan det företag som berördes av koncentrationen och företaget i dominerande ställning, medan Hidrocantábrico, enligt EnBW, i den nu anmälda

---

³¹ Alltså de nya anläggningarna i San Roque, Castellón, Escobredas osv.

³² Grupo Villar Mir hävdar således att i alla de fall där kommissionen eller gemenskapsdomstolarna har accepterat uppkomsten av en gemensam dominerande ställning som ett giltigt kriterium för att förbjuda en koncentration har de anmälade parterna utgjort en del av ett oligopol eller en duopol i dominerande ställning (ärendena Gencor/Lonrho, Nestlé/Perrier, Kali/Salz), och trots att kommissionen i tidigare fall har beslutat att en koncentration skapar konkurrensproblem genom ett minskat antal aktörer som konkurrerar på marknaden (Nestlé/Perrier), har aldrig ställningen på en marknad för tredje part varit ett kriterium för att förbjuda en anmälan. EnBW hävdar att det av artikel 8.3 och artikel 2.3 i koncentrationsförordningen framgår att den nämnda lagtexten inte skall tillämpas på koncentrationer vilka (troligen) stärker en gemensam dominerande ställning för tredje parter, andra än de parter som berörs av koncentrationen.

³³ Ärende IV M. 1383 Exxon/Mobil.

koncentrationen inte har några strukturella band eller någon annan typ av band med något företag i duopolet.

- (70) Undersökningen, och mer konkret den information som de spanska myndigheterna har förmedlat, avslöjar dock att det i det aktuella ärendet på samma sätt finns olika strukturella band mellan de anmälade parterna (och EDF, som har gemensam kontroll över ett av dem) samt företagen i duopolet i fråga. Det handlar konkret om
- gemensamma anläggningar, som Trillo,
  - aktieinnehav i Elcogas, S.A., där Hidrocantábrico innehar [3–5]* procent av kapitalet, och Endesa och Iberdrola äger 37,93 procent respektive 11,10 procent; EDF i sin tur innehar [25-30]* procent av kapitalet,
  - aktieinnehav av de fyra främsta spanska elproducenterna i OMEL:s aktier, med respektive 5,71 procent av kapitalet,
  - aktieinnehav av de fyra främsta spanska elproducenterna i REE:s aktier, med respektive 10 procent av kapitalet.
- (71) Oberoende av vad som tidigare anförts, måste vi slutligen tillägga att tvärtemot vad parterna hävdar, är det inte nödvändigt i förutsättningarna för en koncentration, som innebär en förstärkning av en dominerande ställning för tredje part som inte är del i koncentrationen, att den tredje parten i fråga har betydande strukturella band med de anmälade företagen. Parterna drar slutsatsen om detta krav utifrån det nämnda beslutet Exxon/Mobil. Tvärtom tar detta beslut upp den princip enligt vilken tillämpningen av koncentrationsförordningen utsträcks till förstärkning av en dominerande ställning i vilken koncentrationens parter inte finns med, dock utan att underställa den några villkor.³⁴ I artikel 2.3 i koncentrationsförordningen anges att ”*en koncentration som skapar eller förstärker en sådan dominerande ställning som medför att den effektiva konkurrensen inom den gemensamma marknaden eller en väsentlig del av den påtagligt skulle hämmas skall förklaras oförenlig med den gemensamma marknaden*”. Föreskriften fastställer ett orsakssammanhang mellan koncentrationen i fråga och (skapandet eller) förstärkandet av en situation av dominans. Ingenting i den nämnda föreskriften tillåter oss att dra slutsatsen att de anmälade parterna nödvändigtvis själva måste vara en del av denna dominerande ställning eller ha betydelsefulla band till tredje part i en sådan ställning. Vi kan alltså sluta oss till, i linje med det påvisade prejudikatet, att av texten i detta stycke framgår att koncentrationer som kan stärka en dominerande ställning som utgör ett hinder för en effektiv konkurrens är oförenliga med den gemensamma marknaden, oavsett om denna dominerande ställning innehas av de företag som berörs av koncentrationen, av företag som är strukturellt bundna till dessa eller av andra företag.
- (72) Slutligen anför EnBW att det i den spanska och europeiska konkurrenslagstiftningen finns alternativ till gemenskapskontrollen av koncentrationerna, för att agera mot

---

³⁴ Punkt 225 i nämnda beslut, eller i 228 där det bekräftas bokstavligen: ”*The Commission considers that the creation or reinforcement of a dominant position by a third party is not excluded from the scope of application of Article 2(3) of the Merger Regulation, In addition, it should be borne in mind that Gasunie [tredje parten i dominerande ställning]* is a JV in which one of the parties to the concentration has a substantial interest*” (understrykningen tillagd).

eventuella missbruk från medlemmarna i ett duopol. Emellertid inför koncentrationsförordningen, som kommissionen tidigare har preciserat³⁵, ett strukturellt kontrollsystem, inriktat på att undvika skapandet eller stärkandet av en dominerande ställning, mer än ett kontrollsystem mot eventuella missbruk.

1. FÖRETAG SOM ÄR ETABLERADE I ANDRA MEDLEMSSTATER HAR INCITAMENT ATT TRÄDA IN PÅ DEN SPANSKA GROSSISTMARKNADEN

- (73) Priserna på den spanska elgrossistmarknaden är, som nämnts ovan, attraktiva för aktörer som är etablerade i andra medlemsstater. De priser som tillämpas för berättigade kunder ligger faktiskt i allmänhet cirka 30 procent högre än priserna i andra europeiska länder som Frankrike och Tyskland.
- (74) Spanien har dock traditionellt haft en nettoimport av el. Det förklaras i första hand av Spaniens installerade produktionskapacitet och dess särskilda blandning av energikällor för elproduktion (produktionsmixen). Efterfrågan på el har å andra sidan ökat avsevärt under de senaste åren, i genomsnitt cirka 5–7 procent. Utbyggnaden av elproduktionskapaciteten har inte kunnat tillgodose denna ökade efterfrågan. Undersökningen har dessutom visat att efterfrågan kommer att fortsätta att öka med över 3 procent de närmaste åren.³⁶
- (75) Spaniens rådande lagstiftning gör att utländska leverantörer kan sälja el direkt till elbörsen eller, alternativt, till berättigade kunder, produktionsföretag eller försäljare. Elbörsens nuvarande utformning gör det möjligt för intresserade aktörer att sälja el i Spanien utan att först erhålla produktionskapacitet i landet.
- (76) Den marknadsundersökning som utfördes av kommissionens tjänstemän har till fullo bekräftat att aktörer etablerade på andra sidan av Pyrenéerna är intresserade av ett inträde på den spanska marknaden. Undersökningen visar också att aktörerna trots detta intresse stöter på problem, som beror på den bristande överföringskapaciteten mellan Spanien och dess grannländer, främst Frankrike, något som kommer att analyseras längre fram. Det är på sin plats att påpeka att den dagliga efterfrågan på tilldelning av överföringskapacitet till Spanien från de europiska företagen utanför Iberiska halvön är sju gånger större än den fysiska kapacitet som för närvarande finns. Detta bekräftar både aktörernas intresse som de svårigheter som uppstår på grund av bristen på förbindelse.

2. EDF ÄR DEN FRÄMSTA POTENTIELLA KONKURRENTEN TILL DE SPANSKA ELPRODUKTIONSFÖRETAGEN

- (77) EDF är i sin nuvarande roll som utländsk aktör den främsta potentiella konkurrenten till de spanska elproduktionsföretagen. För det första har företaget stor elproduktionskapacitet i Frankrike. Den kännetecknas av låga rörliga kostnader, till stor del beroende på elproduktionskapaciteten från kärnkraftsenergi. EDF har möjlighet att förse den spanska grossistmarknaden med energi under perioder av medelstor och låg efterfrågan. Den här typen av elproduktionskapacitet är särskilt lämplig när det behövs kontinuerlig och långsiktig leverans. Företaget har också

---

³⁵ Beslut Exxon/Mobil, tidigare citerat.

³⁶ Enligt uppgifter från spanska Elkommittén (Comisión Nacional de la Energía), förutses energikonsumtionen i Spanien öka med mer än 12 procent under fyraårsperioden 2001–2005.

mycket betydande ekonomiska resurser, som gör att det kan konkurrera på elmarknader utanför hemmamarknaden utan att behöva etablera sig på dessa.

- (78) EDF har under de senaste åren utvecklat en strategi för elexport till andra europeiska länder. Det är viktigt att i det här sammanhanget erinra om att Frankrike har en strategisk ställning på den avreglerade europeiska marknaden, på grund av landets förbindelser med Storbritannien, Belgien, Tyskland, Schweiz och Italien. Andra produktionsföretag, i något av de nämnda länderna eller utanför deras gränser, som vill exportera el till Spanien måste göra detta via det franska elnätet och de franska förbindelseledningarna, vilket försätter dem i en strategiskt sett mindre fördelaktig ställning.
- (79) För närvarande säljer EDF el motsvarande cirka [<5]* procent av den totala försäljningen på den spanska elbörsen (inklusive det långsiktiga avtalet mellan EDF och REE), medan den totala summan av import och internationell handel står för cirka 5 procent av den totala försäljningen på grossistmarknaden. Att EDF traditionellt sett har stått för en mycket viktig del av överföringskapaciteten mellan Frankrike och Spanien har på ett avgörande sätt bidragit till nämnda försäljningsnivå, vilket tidigare har framhållits. Detta har bidragit till att säkra ett kontinuerligt elflöde till ett beständigt pris.
- (80) Det bör slutligen framhållas att den geografiska närheten mellan EDF:s hemmamarknad och Spanien innebär en betydande fördel för detta företag. EDF har i det närmaste monopolställning i Frankrike vad gäller elproduktionskapacitet. På den franska marknaden är det knappt möjligt för utländska konkurrenter att köpa el från EDF. De måste därför förvärva elen i andra länder och följaktligen vidta de åtgärder som krävs för elöverföring genom det franska elnätet till den fransk-spanska gränsen. Så som svaren från konkurrenterna i den undersökning som gjorts av kommissionen visar, verkar det vanligen uppstå överföringsproblem i södra Frankrike. Av detta skäl tar RTE ofta ut avgifter, eller stockningsavgifter, från dem som använder elnätet. De utländska leverantörerna bör vara uppmärksamma på dessa utgifter i kostnadsberäkningen när de lägger sina anbud, vilket kan vara särskilt komplicerat när leveransavtal skrivs flera månader i förväg. Därigenom minskar den ekonomiska genomförbarheten för dessa aktörers elexport. För EDF är däremot situationen fördelaktigare, eftersom företaget har en komparativ konkurrensfördel vad gäller informationstillgång och produktionsdynamik. De kan därigenom undvika eller minimera stockningsavgifterna och lägga anbud till lägre och mer förutsägbara priser med större framförhållning.

3. FÖRE DEN FÖRESLAGNA KONCENTRATIONEN HADE EDF TYDLIGA INCITAMENT ATT ÖKA SIN EXPORT TILL SPANIEN OCH DÄRFÖR FRÄMJA EN ÖKAD ÖVERFÖRINGSKAPACITETEN.

- (81) EDF:s tidigare agerande bekräftar dess intresse att öka sin närvara på den spanska marknaden. Av undersökningen framgår att det franska företaget har visat otvetydiga prov på sin vilja att öka förbindelsen mellan Spanien och Frankrike, i syfte att underlätta en ökad export till Iberiska halvön. Undertecknandet av det ursprungliga avtalet Aragonien–Cazaril bekräftar att EDF har haft som ett av sina strategiska mål att bygga en tredje förbindelseledning mellan Spanien och Frankrike, vilket skulle öka överföringskapaciteten till 1 200 MW. EDF bidrog också med mycket omfattande finansiella resurser och personalresurser till nämnda projekt i vart och ett av de olika faserna – planering, ingenjörskunskap, tillståndsförfaranden – under

nästan tio års tid. Att projektet stannade av 1996 betyder inte att EDF inte har ekonomiska intressen av en avsevärt ökad överföringskapacitet med Spanien. Dessa intressen uppmuntras av den spanska marknads och EDF:s karaktär samt av företagets ställning på den franska marknaden. De nämnda anledningarna till att projektet stannade av hade inget att göra med den franska producentens motiv, utan det var andra faktorer som fick den franska regeringen att stoppa projektet. Ingåendet av ett nytt avtal 1997 bekräftade slutligen EDF:s intresse av att höja överföringskapaciteten mellan Frankrike och Spanien avsevärt. Företaget skulle därigenom kunna förbättra sin ställning på den spanska marknaden genom en betydande ökning av sin export. EDF-RTE har också åtagit sig att fortsätta förstärka ledningen Hernani–Cantegrit med 300 MW och undersöker tillsammans med REE möjligheten att ytterligare förstärka den med 1 200 MW. Allt detta i kombination med förstärkningen av den spanska förbindelselänken i Vic som REE har inlett arbete med (vilken skulle motsvara ytterligare 200 MW) skulle kunna ge en total överföringskapacitet (under förutsättning att tillräcklig politiskt och ekonomiskt stöd erhålles) på mellan 3 800 och 4 000 MW år 2007. Kommissionens marknadsundersökning har å andra sidan bekräftat att REE är mycket intresserat av att öka handelskapaciteten i förbindelsen mellan Frankrike och Spanien till åtminstone 6 000 MW.

- (82) I tidigare skäl har vi framhållit de incitament som aktörer som inte är etablerade i Spanien har att exportera el till den spanska marknaden. Vi har också visat att EDF befinner sig i en särskilt privilegierad situation som gör företaget i egenskap av utländsk aktör till den främsta potentiella konkurrenten till de spanska elproduktionsföretagen.
- (83) EDF har inte bara den nödvändiga potentialen för att kunna öka sin export till Spanien utan har också kraftfulla incitament för att faktiskt göra detta och därigenom förbättra sin ställning på den spanska marknaden, även om inte den föreslagna koncentrationen äger rum.
- (84) För det första är priset på el högre i Spanien än i Frankrike, samtidigt som EDF har ett överskott av produktionskapacitet. En jämförelse mellan de senaste årens prisnivåer i Spanien och Frankrike visar att de priser som erbjudits spanska kunder med valmöjlighet ofta har varit mer än 30 procent högre än priserna i Frankrike. Endast under perioder med mycket nederbörd, som under de första månaderna år 2001, ligger priserna i Spanien på nivåer i närheten av de på den franska marknaden. Om man därtill lägger EDF:s elproduktionsöverskott, förefaller det uppenbart att det är av intresse för detta företag att i hög grad öka sin export till den spanska marknaden.
- (85) Å andra sidan kräver EDF:s alleuropeiska strategi att det har förmågan att leverera till de internationella kunder som är etablerade i Spanien. Redan i beslutet EDF/EnBW³⁷ hänvisade kommissionen till den företagets strategi under de senaste åren, vilket ger det en unik position att tillhandahålla en äkta alleuropeisk distribution till handels- och industrikunder. En sådan strategi bidrar bland annat till att EDF stärker sin ställning på den spanska marknaden.
- (86) Med tanke på den begränsade överföringskapaciteten mellan Frankrike och Spanien i dag, är det uppenbart att EDF inte kan öka sin export till den spanska marknaden på

---

³⁷ Ärende COMP/M.1853 - EDF/EnBW.

ett betydande sätt om inte den befintliga överföringskapaciteten ökar dessförinnan. Även i det nuvarande systemet för kapacitetstilldelning som gör att EDF kan använda större delen av den disponibla handelskapaciteten (runt [70-80]* procent), kan EDF inte uppnå någon betydande närvaro på den spanska marknaden som utländsk aktör om inte överföringskapaciteten mellan Frankrike och Spanien ökar nämnvärt.

- (87) Så som redan har framhållits har EDF tidigare visat vilja att utöka förbindelsen mellan de båda länderna, inte bara genom att främja en förstärkning av de befintliga ledningarna utan även genom att ta med projektet Aragonien–Cazaril bland sina strategiska mål. Och även om det inledande arbetet med detta projekt påbörjades innan avregleringen av elmarknaden, har de incitament som rättfärdigar EDF:s strategi att öka sin verksamhet i Spanien som elexportör inte minskat utan snarare ökat, vilket har framhållits i ett tidigare skäl.

4. EN VÄSENTLIG ÖKNING AV EXPORTEN TILL SPANIEN EFTER DET ATT ÖVERFÖRINGSKAPACITETEN HAR ÖKATS SKULLE ÖKA KONKURRENSEN PÅ DEN SPANSKA ELMARKNADEN OCH FÖRSVAGA DEN RÅDANDE DOMINERANDE STÄLLNINGEN

- (88) I och med svårigheten att bygga ut en ny produktionskapacitet i Spanien som ett alternativ till den som kontrolleras av de fyra största spanska elföretagen³⁸, är den främsta vägen att öka konkurrensen på den spanska oligopolmarknaden att väsentligen öka elexporten från andra europeiska länder till den spanska marknaden.

- (89) Denna slutsats sammanfaller med resultaten av den analys som gjordes av den spanska marknadsdomstolen i dess granskning av koncentrationen Unión Eléctrica Fenosa/Hidroeléctrica del Cantábrico: *”Elproduktionens verksamhet bygger på möjligheten att lämna anbud till elbörsen i fri konkurrens. Anbudsgivarna kan erbjuda energi som härrör från produktionsanläggningar på spanskt territorium eller som producerats i utlandet och importerats. Den importerade energin konkurrerar på elbörsen på samma villkor som den energi som producerats i systemet. Kort sagt, konkurrensen mot de befintliga aktörerna i det spanska systemet kan komma inte bara från nya producenter utan också från importörer. På detta sätt kan också en konkurrenssituation snabbare införas, eftersom man inte måste vänta flera år som i fallet med de nya anläggningarna”³⁹ (understrykning tillagd). Av de skäl som den spanska marknadsdomstolen framfört kan man dra slutsatsen att elexporten till den spanska marknaden utgör ett förträffligt verktyg för att öka konkurrensen på denna marknad. Detta motsäger påståendena från de anmälade parterna om den övervärdering som enligt deras åsikt görs i meddelandet om invändningar angående exportens roll och i synnerhet EDF:s export.*

- (90) Den bristfälliga överföringskapaciteten mellan Spanien och övriga länder i Europa utanför Iberiska halvön utgör dock för närvarande ett hinder för att exporten till den spanska marknaden skall kunna spela en viktig roll i främjandet av konkurrens på den spanska elmarknaden. I synnerhet den procentandel av den totala efterfrågan på

---

³⁸ Mål C-60/00. Ärende om ekonomisk koncentration Endesa/Iberdrola.

Mål C-54/00. Ärende om ekonomisk koncentration Unión Eléctrica Fenosa/Hidroeléctrica del Cantábrico.

³⁹ Mål nr C-54/00. Ärende om ekonomisk koncentration Unión Eléctrica Fenosa/Hidroeléctrica del Cantábrico.

el i Spanien som täcks av import över den spansk-franska gränsen är bara runt 3,5–4 procent (cirka 8 000 GWh). Detta kan dock ändras i framtiden med tanke på EDF:s och andra europeiska aktörers strategiska intresse av en väsentligt ökad export till Spanien.

- (91) En relativt betydande ökning av elexporten till Spanien skulle i själva verket få påtagliga effekter såväl på prisnivån på den spanska grossistmarknaden som på den oligopolsituation som för närvarande råder. De utländska aktörernas inträde på den organiserade marknaden skulle därigenom underlättas, och de skulle lättare kunna ingå direkta bilaterala avtal. Samtidigt skulle tillgången på el öka på den spanska elmarknaden. Sammantaget skulle allt detta leda till att den spanska elmarknadens isolering skulle minska, konkurrensen på densamma skulle öka märkbart och elpriserna skulle sjunka.
- (92) Den ökade tillgången på grossistmarknaden skulle inte bara leda till en relativ minskning av de två främsta spanska aktörernas marknadsandelar, utan skulle också minska deras respektive möjligheter att fastställa priserna på elbörsen, något som är ännu viktigare. Förutsatt att exporten till den spanska grossistmarknaden består av el till lågt pris (till exempel kärnkraftsenergi från Frankrike) ersätter denna export andra, högre bud vid utformningen av marginalpriset och leder till större konkurrens på marknaden. Den beskrivna situationen där de utländska aktörernas försäljning påverkar priset så att det sänks, antingen direkt (genom fastställan av marginalpriset) eller indirekt (genom att de främsta aktörerna tvingas ge lägre bud) uppkommer självklart i högre grad när exportvolymen till den spanska marknaden ökar.
- (93) Granskningen har visat att den senaste utvecklingen på elmarknaden bekräftar den framlagda analysens giltighet. Särskilt prissänkningen på den spanska marknaden mellan åren 2000 och 2001 efter den ökade tillgången på vattenkraft illustrerar effekterna av att en ökad mängd energi erbjuds på elbörsen till lågt pris. Den påtagliga ökningen av vattenkraften i Spanien mellan november 2000 och mars 2001 ledde till en betydande sänkning av elpriset, och uppgick till så mycket som 42 procent.⁴⁰ Om vi jämför en längre period, de två på varandra följande tolv månadersperioderna (mars 1999–mars 2000 och mars 2000–mars 2001), ledde en ökad tillgång på el från vattenkraften på 22 811 GWh till en minskning av elpriset på något mer än 30 procent under nämnda tidsperioder.
- (94) Ökningen av eltillgången är kvantitativt och kvalitativt jämförbar med den ökning som skulle bli resultatet av en väsentligt ökad överföringskapacitet mellan Frankrike och Spanien. Med tanke på att Frankrikes export med den aktuella kapaciteten (1 100 MW) uppgår till 8 TW/h, skulle en ökning med ytterligare 3 000 MW, dvs. i en situation med cirka 4 000 MW total handelskapacitet i förbindelsen, leda till en årlig ökning av tillgången på mellan 20 och 24 TW/h. Energin som exporteras till Spanien skulle ur kvalitetssynpunkt förmodligen utgöras av el som producerats på anläggningar med lägre marginalkostnader, och denna skulle därför kunna erbjudas den spanska marknaden till lägre priser än de traditionella.
- (95) Utifrån den dynamik som kunnat observeras i den senaste utvecklingen på den spanska marknaden, och i synnerhet utifrån jämförelsen med den ökade

---

⁴⁰ Medelpriset på elektricitet på produktionsmarknaden minskade från 7,46 pesetas/KWh (EUR 0,04) i mars 2000 till 4,31 pesetas (EUR 0,03) i mars 2001.

vattenkraften kan man dra slutsatsen att en ökad överföringskapacitet med påföljande ökning av elexporten till Spanien avsevärt skulle främja en korrekt prissättning på den organiserade marknaden (i synnerhet vid låg och medelstor efterfrågan, när buden från Endesa och Iberdrola inte är nödvändiga för att tillgodose efterfrågan). Det skulle också främja de bilaterala avtalen, och i synnerhet ge upphov till en betydande prissänkning på den spanska grossistmarknaden. Marknaden skulle bli mer konkurrensutsatt och den dominerande duopolistiska ställningen skulle försvagas. Den ökade förbindelsen skulle slutligen innebära en viktig kapacitetsreserv, det vill säga att tillgången blir större än efterfrågan, i ett elsystem där man handlar med en vara som inte kan lagras.

- (96) Parterna anför i sina respektive svar på meddelandet om invändningar att denna analys är överdrivet förenklad. De framför dock inte trovärdiga uppgifter som gör det möjligt att dra slutsatsen att en ökad förbindelse inte skulle medföra en prissänkning på den spanska marknaden, som i den analyserade situationen. EnBW framför endast att det inte finns något samband mellan kapacitetsförhållandena och elpriserna. Det påstående är dock inte helt korrekt. Enligt de uppgifter som EnBW självt presenterat om prisberäkningen för år 2002, är priserna med undantag för i Belgien och Holland högre i de länder vars nivåer av överföringskapacitet i förhållande till efterfrågan under timmar med högst efterfrågan är lägre än 15 procent (Italien, Portugal och Spanien), än i länderna med nivåer där de är högre än 15 procent (Tyskland, Schweiz, Frankrike och Österrike).⁴¹

5. KONCENTRATIONEN KAN INTE FRÄMJA KONKURRENSEN OM INTE ÖVERFÖRINGSKAPACITETEN MELLAN FRANKRIKE OCH SPANIEN ÖKAR

- (97) I svaret på meddelandet om invändningar framför de anmälade parterna att den analyserade koncentrationen främjar konkurrensen gentemot Endesa och Iberdrola. I synnerhet EnBW anför att genom koncentrationsförfarandet ”*försvagas duopolmedlemmarnas dominerande ställning och priskonkurrensen ökar*” främst på grund av att EnBW kan stödja Hidrocantábrico med sitt tekniska ”know-how” och på grund av att Hidrocantábrico som medlem av EDF-gruppen kan få finansiellt stöd och bättre lånevillkor. Därigenom kan företaget förvärva eller bygga fler anläggningar.

- (98) I detta avseende vill kommissionen framhålla att så som tidigare har visats påverkas den spanska marknads prisnivå av en ökad tillgång på billig energi på elbörsen. Det planerade ägarbytet vid en anläggning som den i Viesgo, som tillhör Endesa, med en kapacitet motsvarande 5 procent av den nuvarande elproduktionen i Spanien (+ 2 500 MW) medför varken en ökning av energi till lågt pris på elbörsen eller en märkbar minskning av Endesas marknadsandel. Vi får inte heller glömma att ett strukturellt ägarband mellan EDF och Hidrocantábrico medför att den främsta utländska källan till konkurrens på den spanska marknaden försvinner (om inte överföringskapaciteten ökar). Dessa ytterligheter utvecklas vidare i ett senare skäl.

6. EN PLANERAD ÖKNING AV ELPRODUKTIONSKAPACITETEN I SPANIEN MEDFÖR INTE ATT ENDESAS OCH IBERDROLAS DUOPOL UPPHÖR

---

⁴¹ Mellan 37,5 procent (Schweiz och Österrike i jämförelse med Spanien och Portugal) och 90 procent (Frankrike i jämförelse med Italien)

- (99) Även om det som tidigare påvisats är riktigt att Hidrocantábricos produktionskapacitet kan förstärkas de närmaste åren (så dess ställning på den spanska marknaden förbättras), är det lämpligt att komma ihåg att trots det moratorium som EnBW tar upp, vilket förbjuder duopolmedlemmarna att investera i ny kapacitet för tillfället⁴², har de två företagen planerat att snart ta i bruk anläggningar för ny produktion. Som exempel kan nämnas San Roque (Endesa), med en installerad effekt på 400 MW som planeras tas i bruk 2002, Besós (Endesa och Gas Natural), med en installerad effekt på 800 MW som planeras tas i bruk 2002, Castellón (Iberdrola, Repsol och BP), med en installerad effekt på 800 MW som planeras tas i bruk 2002, Castejón (Iberdrola), med en installerad effekt på 400 MW som planeras tas i bruk 2002 osv. Endesas och Iberdrolas produktionsandelar förutsätts alltså inte skilja sig väsentligen mot de nuvarande under de närmaste åren, åtminstone inte i sådan utsträckning att enbart detta skulle hota det nuvarande duopolet.
- (100) De planerade nya anläggningarna ger upphov till en ökad elproduktion på cirka 10–15 procent från idag fram till år 2005, enligt de uppgifter som kommit kommissionen tillhanda⁴³, men den förutsedda ökade efterfrågan och kostnaden för den producerade energin (som är mycket högre än för energin producerad i Frankrike och andra europeiska länder), gör att man inte kan vänta sig att den ökade energin från de nya anläggningarna som erbjuds på elbörsen kommer att få effekt på priserna⁴⁴ och inte heller på Endesas och Iberdrolas förmåga att fastställa priserna. Vi får inte glömma att energin från kombikraftverk (där den extra energin på elbörsen främst kommer att produceras de närmaste åren) har produktionskostnader som vida överstiger kostnaderna för kärnkraftsenergin som EDF producerar, och att, vilket tidigare nämnts, en betydande del av de nya kombikraftverken som förväntas tas i bruk fram till 2005 kommer att ägas helt eller delvis av Endesa och Iberdrola.
- (101) Så även om den förutsedda ökningen av produktionskapaciteten på ett begränsat sätt kan förbättra konkurrensen på elgrossistmarknaden, i synnerhet genom att nya aktörer kommer in på den spanska elgrossistmarknaden, tycks det inte medföra att Endesa/Iberdrolas duopol upphör. EDF:s inträde via Hidrocantábrico, tillsammans med ett avbrott i ökningen av överföringskapaciteten Frankrike–Spanien, skulle i vilket fall stärka duopolet (det aktuella och det framtida).

7. GENOM DEN FÖRESLAGNA KONCENTRATIONEN FÖRSVINNAR INCITAMENTEN FÖR EDF ATT FRÄMJA EN VÄSENTLIG ÖKNING AV ÖVERFÖRINGSKAPACITETEN MELLAN FRANKRIKE OCH SPANIEN

---

⁴² Artikel 16 i kungligt lagdekret 6/2000 anger konkret att ”*de elproducenter vars installerade effekt i det ordinarie systemet på hela Iberiska halvöns territorium, vid ikraftträdandet av denna lag överskrider den totala med 40 procent [Endesa]*, inte får öka den installerade effekten under en femårsperiod. Om andelen av sagda installerade effekt är lägre än 40 procent men högre än 20 procent [Iberdrola]* är tidsperioden tre år*”. Hidrocantábrico skulle kunna utnyttja de nämnda begränsningarna för att få fler marknadsandelar, i synnerhet som man enligt uppgifter från spanska Elkommittén (Comisión Nacional de la Energía) förutspår att energikonsumtionen under fyraårsperioden 2001–2005 skall öka med cirka 12 procent totalt.

⁴³ Källa: Spanska ekonomiministeriet

⁴⁴ I svaren på meddelandet om invändningar hävdar EnBW att 7 500 MW extra produktionskapacitet borde vara färdigt att tas i drift år 2003. Enligt de uppgifter kommissionen har mottagit, skulle den ytterligare kapacitet som är installerad och färdig att tas i drift 2003 enligt den aktuella situationen inte uppnå 5 000 MW.

- (102) När den föreslagna koncentrationen genomförts förutses EDF:s strategi för den spanska marknaden genomgå en grundläggande förändring, med en tydlig ändring av de medel- och långsiktiga kommersiella målsättningarna.
- a) EDF förvärvar en viktig elproduktionskapacitet i Spanien och följaktligen en påtaglig närvaro på den spanska elmarknaden
- (103) Genom koncentrationen förvärvar EDF gemensam kontroll över Hidrocarbón, som har en produktionsandel i Spanien motsvarande cirka 5 procent av landets totala installerade kapacitet. Hidrocarbón har också traditionellt agerat nettoförsäljare på grossistmarknaden. Företagets andel i förhållande till försäljningen under dygnshandeln på elbörsen ökade till över [5-10]* procent år 2000. Till detta bör läggas EDF:s aktivitet som utländsk aktör, dvs. dess export till den spanska marknaden, som motsvarade cirka [<5]* procent av försäljningen under dygnshandeln under samma period.
- (104) EDF kommer kort sagt genom sammanslagningen, antingen i gemensam form eller indirekt att kontrollera en energikvantitet på den spanska marknaden på omkring [9-12]* procent av försäljningen under dygnshandeln på den spanska grossistmarknaden. Detta innebär en framträdande närvaro på den spanska elmarknaden, på en nivå som ligger något under den tredje aktören (Unión Fenosa), men fortfarande långt ifrån de två dominerande aktörerna (Endesa och Iberdrola).
- (105) EDF:s ställning på den spanska marknaden skulle för övrigt kunna stärkas i framtiden, dock i begränsad form, under förutsättning att Hidrocarbón får större inflytande på produktionsmarknaden, antingen via byggandet av nya kraftverk⁴⁵ (och genom att dra fördel av de begränsningar som i lagen pålagts Endesa och Iberdrola vad gäller byggande av ny kapacitet) eller via förvärv av produktionskapacitet. Hur som helst tycks inte den nämnda utbyggnadsmarginalen leda till att EDF kan upphäva det duopol som de två främsta aktörerna innehar. Dessutom förefaller det inte, vilket beskrivs i detalj längre fram, som att EDF har de ekonomiska och kommersiella incitamenten att agera på ett sätt som leder till en väsentlig sänkning av de nuvarande prisnivåerna på den spanska grossistmarknaden.

EDF:s ägandeandel i Hidrocarbón

- (106) Under undersökningens gång har parterna framhållit att även om det utan tvivel är så att EDF genom koncentrationen gemensamt kommer att kontrollera Hidrocarbón, är dess ägandeandel trots allt begränsad, eftersom EDF äger 34,5 procent av EnBW, som i sin tur äger 50 procent av Ferroatlántica. Ferroatlántica äger slutligen cirka 60 procent av Hidrocarbón. Av detta kan man härleda att EDF inte får någon betydande andel i Hidrocarbón. Detta kommer att påverka de strategiska beslut som kommissionens beslut hänvisar till.
- (107) För det första måste vi trycka på att EDF kommer att kontrollera Hidrocarbón, om än gemensamt och indirekt. Detta innebär att förutom de konkreta finansiella incitamenten, gör EDF:s andel i ett företag som verkar inom samma bransch på en marknad som är mycket attraktiv för det franska företaget, att det kan uppnå en rad

---

⁴⁵ Hidrocarbón har fått tillåtelse att bygga en ny anläggning i Navarra, med en installerad effekt på 400 MW.

strategiska och industriella målsättningar (aktieandelar i REE⁴⁶ med påföljande extra information om det spanska överföringssystemet, en ställning som alleuropeisk leverantör samt möjlighet att exportera till Marocko och Portugal utan att behöva öka den spansk-franska förbindelsen).

- (108) Undersökningen har, förutom detta inledande bekräftande, ur ett dynamiskt perspektiv visat att EDF:s finansiella deltagande i Hidrocantábrico inte bara kan komma att öka i en nära framtid, utan också att det är mycket troligt att så sker. Denna ökning kan organiseras på olika sätt och till exempel bestå i ett ökat finansiellt deltagande från Ferroatlánticas sida i Hidrocantábrico, eller i ett direkt förvärv av aktier i detta företag från EnBW eller EDF, eller till och med ett större ekonomiskt deltagande från EnBW i Ferroatlántica eller från EDF i EnBW. I synnerhet beträffande det aktiekapital i Hidrocantábrico som inte förvärfas av Ferroatlántica genom den anmälda koncentrationen, är det lämpligt att påpeka att denna koncentration inträffade vid ett tillfälle då tre offentliga bud om övertagande lades fram, vilka var avsedda att ta över kontrollen över elföretaget (ett av dem drogs dock senare tillbaka). Intressena hos övriga aktieägare i Hidrocantábrico skulle därför kunna förändras efter att den ägarsituation som blir resultatet av den anmälda koncentrationen konsoliderats, vilket skulle kunna ge upphov till att EDF (direkt eller indirekt) skulle kunna öka sitt deltagande i Hidrocantábrico. Undersökningen har också visat att EDF också har starka strategiska, ekonomiska och finansiella incitament att öka sitt deltagande i Hidrocantábrico. Ett större ekonomiskt deltagande av EDF i Hidrocantábrico skulle innebära en ökad andel av vinsten från detta företag, och den ökade vinstandelen skulle överstiga den vinst som EDF skulle få genom en ökad överföringskapacitet.
- (109) Under alla omständigheter har undersökningen visat, vilket förklaras längre fram, att även i en situation där EDF har gemensam kontroll i Hidrocantábrico med ett indirekt finansiellt deltagande på cirka 10 procent, minskar det franska företagets incitament att öka överföringskapaciteten jämfört med före sammanslagningen, då EDF inte hade produktionskapacitet i Spanien.
- b) EDF:s ställning på den spanska marknaden stärks betydligt utan att energiutbudet i Spanien ökar
- (110) Så som tidigare har sagts får EDF genom koncentrationen gemensam kontroll över Hidrocantábrico, vars elproduktionskapacitet är cirka 2 175 MW. Denna kapacitet kan dock öka i framtiden, vilket tidigare påpekats.
- (111) För att uppnå en motsvarande kvantitet extra el som utländsk aktör, dvs. genom export från Frankrike, skulle EDF vara tvunget att först uppnå en väsentligt ökad överföringskapacitet mellan detta land och Spanien. Även om den aktuella situationen där EDF i allmänhet nyttjar cirka [70-80]* procent av handelskapaciteten i den befintliga förbindelsen skulle förbli oförändrad, borde den nuvarande förbindelse-länken öka till åtminstone cirka 3 000 MW, vilket skulle medföra att den totala handelskapaciteten i förbindelsen skulle uppgå till över 4 000 MW. Den nämnda siffran är under alla omständigheter försiktig, för om förbindelse-länken skulle användas i mindre grad och Hidrocantábricos kapacitet skulle utvecklas, skulle siffran för nödvändig överföringskapacitet vara betydligt högre.

---

⁴⁶ Endesa, Iberdrola, Unión Fenosa och Hidrocantábrico har vardera ett 10 procent aktieandelar i REE.

- (112) En sådan ökning av överföringskapaciteten och därmed exporten till Spanien, skulle kunna förutsättas ha viss inverkan på priserna på den spanska grossistmarknaden, så som tidigare har framförts. Å andra sidan skulle en ökad överföringskapacitet inte bara främja EDF utan också andra europeiska aktörer som är intresserade av att exportera till den spanska marknaden.
- (113) Genom den föreslagna koncentrationen får EDF däremot en betydande närvaro på den spanska marknaden utan att det skulle innebära att energivolymen som erbjuds på elbörsen skulle öka. Inte heller skulle den nuvarande gemensamma dominerande ställningen eller de aktuella höga priserna i Spanien påverkas.
- c) EDF förutses ha intresse av att den spanska marknaden förblir relativt isolerad, för att nya konkurrenter inte skall kunna utmana den aktuella prisnivån
- (114) EDF upphör att vara bara utländsk exportör och övergår till att ha gemensam kontroll över en av aktörerna på den spanska marknaden. Den (gemensamma) kontrollen över en betydande inhemsk produktionskapacitet på den spanska marknaden, som blir resultatet av den föreslagna koncentrationen, i kombination med att EDF använder större delen av den befintliga överföringskapaciteten, skulle kunna innebära ett kvalitativ förändring av EDF:s strategiska intressen.
- (115) EDF förenar alltså sina intressen med intressena hos en aktör som redan finns på den spanska marknaden och som har egen produktionskapacitet. Den särskilda karakteristiken hos det spanska företags produktionsmix (energiproduktion från främst värmekraft) förefaller vara ett lämpligt komplement till EDF:s (energiproduktion främst från kärnkraft).
- (116) I undersökningen framhålls att EDF genom sammanslagningen följdriktigt kommer att vara mer intresserat av att nyttja sin bekväma ställning på den spanska oligopolmarknaden och dra fördel av priserna på elbörsen som inte är konkurrensutsatta än att öka exporten till den spanska marknaden genom en ökning av överföringskapaciteten. Detta därför att en väsentlig ökning av överföringskapaciteten med en påföljande importökning på elbörsen medför att priserna på elbörsen sänks betydligt, så som tidigare har förklarats. En sådan prissänkning skulle påverka Hidrocarburos vinst (och indirekt EDF:s vinst). Med tanke på Hidrocarburos produktionsmix, skulle dessa sänkta priser på företags el följas av en relativ minskning av företags effektivt sålda kvantitet, i synnerhet den som produceras med högre marginalkostnader. Sådana minskningar av Hidrocarburos sålda kvantiteter och prissänkningarna på elbörsen skulle definitivt minska den vinst som EDF skulle få från det spanska företaget. Undersökningen har visat att minskningarna inte skulle kompenseras av EDF:s ökade export till den spanska marknaden, eftersom den också skulle säljas till det lägre marginalpris som blir resultatet av en större öppenhet på marknaden efter en väsentlig ökning av överföringskapaciteten.
- (117) Det är alltså fördelaktigt för EDF att bevara den rådande situationen, nuvarande *status quo*, med höga priser som gör att företaget kan maximera sin vinst och tjäna in det man investerat. EDF har på grund av sin gemensamma kontroll över EnBW ett uppenbart intresse av att de tillgångar som förvärvas genom koncentrationen ger vinster som kompenserar de kostnader som orsakats av den gjorda investeringen, vilket kan säkerställas om den höga prisnivån på elbörsen kvarstår. På detta vis är strategin som gör det möjligt för EDF att maximera sin vinst, enligt de skäl som

fastslagits, inte att överföringskapaciteten ökar väsentligt utan att Hidrocántabricos elproduktion och företagets försäljning på den spanska elmarknaden utvecklas något, utan att hota den nuvarande prisnivån på elbörsen.

- (118) Genom att Hidrocántabricos elproduktion i Spanien ökar behåller EDF full kontroll över hur dess beslut påverkar kapacitetsstrukturen på den spanska marknaden. En ökad överföringskapacitet skulle dock, vilket tidigare framförts, inte bara vara till fördel för EDF utan även för andra aktörer utanför Iberiska halvön. EDF skulle tvingas konkurrera med de andra aktörerna för att på ett betydande sätt kunna utnyttja den nya överföringskapaciteten (i synnerhet om tilldelningen av denna skulle ske via ett auktionssystem). EDF skulle definitivt, när det väl fått en betydande närvaro i Spanien, ha intresse av att det inträdeshinder som en otillräcklig överföringskapacitet utgör skulle finnas kvar. Då skulle andra aktörer i medlemsstater utanför Iberiska halvön inte ha möjlighet att öka exporten till den spanska marknaden, med den följd det skulle kunna innebära för priserna på nämnda marknad. Beslutet att motsäga sig nämnda ökning av förbindelsen strider inte mot EDF:s strategiska alternativ för ökning på den spanska marknaden, som utgörs av en utvecklad produktionskapacitet hos Hidrocántabrico, så som tidigare har framförts. Att överföringskapaciteten inte ökar gör att inträdeshindren för export till Spanien för aktörer som inte är etablerade i landet kvarstår, något som alltså inte nämnvärt påverkar EDF:s strategiska alternativ.
- (119) I ljuset av de faktorer som räknats upp kan man dra slutsatsen att den bekvämaste strategin för EDF när koncentrationen väl genomförts är att anpassa sin handelsstrategi till de andra spanska företagens, inom ramen för det duopol som råder i dagsläget. EDF:s vinst liksom de övriga producenternas blir stor under förutsättning att priserna på elbörsen förblir höga. EDF kan också i sin roll som utländsk exportör fortsätta dra fördel av att prisnivån är högre i Spanien än i Frankrike.
- (120) I dagens system för kapacitetstilldelning kan EDF fortfarande utnyttja möjligheten att använda den största delen av förbindelsen för sin export till den spanska marknaden. Även om den överenskomna ändringen av tilldelningssystemet skulle genomföras inom den närmsta tiden (som i princip inte påverkar de kvantiteter som bestäms genom avtalet mellan EDF och REE), är det logiskt att förvänta sig att EDF kommer att fortsätta utnyttja en stor del av förbindelsen, som man kan använda för att få stora vinster av den mängd el som exporteras till Spanien. Den nuvarande överföringskapaciteten hindrar däremot en effektiv konkurrens från aktörer i utlandet från att utvecklas på elgrossistmarknaden i Spanien. Aktörerna ifråga, förutom EDF, har en minimal roll på den spanska marknaden. Om inte överföringskapaciteten ökar väsentligt under de närmaste åren, kommer aktörer som inte är etablerade i Spanien att fortsätta att spela en marginell roll, med resultatet att de spanska aktörerna, och nu EDF, lugnt kan fortsätta sin försäljning på den spanska marknaden utan att få effektiv konkurrens.
- (121) Det är därför inte troligt att andra aktörer som inte är etablerade i Spanien skulle kunna konkurrera med framgång på den spanska marknaden, med den begränsade överföringskapacitet som finns, och detta även om det nya systemet för kapacitetstilldelning skulle ge dem större möjlighet att använda förbindelsen. Enligt de siffror som framförts tidigare, motsvarar den disponibla handelskapaciteten i förbindelsen mellan Frankrike och Spanien cirka [500-600]* MW (det som blir över av den totala handelskapaciteten på 1100 MW efter att man dragit ifrån mängden i

det långsiktiga avtalet mellan EDF och REE på [500-600]* MW). Vi måste också erinra om att det inte finns någon garanti för handelskapacitet i förbindelsen för andra aktörer, eftersom den garanterade handelskapaciteten i förbindelsen reserveras för avtalet mellan EDF och REE. Även om man antog att tilldelningsmekanismen ändrades så att de utländska leverantörerna skulle få större överföringskapacitet, skulle procentandelen för den totala summan el som skulle erbjudas på den spanska grossistmarknaden vara lägre än [<5]* procent. Sådana anbud skulle på grund av sin ringa storlek inte kunna påverka priserna på elbörsen på ett fruktbart sätt.

- (122) De anmälade parterna anför i sina svar på meddelandet om invändningar att kommissionen inte lyckas bevisa att EDF genom köpet av Hidrocantábrico inte längre skulle vara motiverat att konkurrera genom import. Grupo Villar Mir anger att ”*eftersom EDF bara skulle köpa en mycket liten andel i Hidrocantábrico, skulle det vara förvånande om räntabiliteten hos aktierna i Hidrocantábrico skulle kunna kompensera EDF för den vinst man förlorar genom att överge möjligheten att importera el*”. Som svar på dessa anföranden hänvisar vi i första hand till föregående skäl, där frågan om EDF:s (indirekta) ekonomiska deltagande i Hidrocantábrico utvecklas, samtidigt som motiven till en framtida ökning av detta deltagande analyseras. Vi hävdar inte vid något tillfälle att EDF skulle upphöra med sin export till Spanien. Det vi ifrågasätter är om EDF efter koncentrationen fortfarande skulle ha incitamenten att främja en väsentlig ökning av överföringskapaciteten som dels kan orsaka prissänkningar på den spanska marknaden, och dels utnyttjas av andra aktörer än EDF (aktörer som inte har egen betydande produktionskapacitet i Spanien och därför har andra kommersiella målsättningar).

8. EDF/RTE HAR EN STÄLLNING SOM INNEBÄR ATT DE KAN HINDRA ATT ÖVERFÖRINGSKAPACITETEN MELLAN FRANKRIKE OCH SPANIEN ÖKAR PÅ ETT VÄSENTLIGT SÄTT

- (123) Under undersökningen har EDF och EDF/RTE framfört att utifrån den franska lagstiftningen är det EDF/RTE, i egenskap av operatör av elnätet i Frankrike, som fattar beslut i alla ärenden som syftar till att från den franska sidan öka överföringskapaciteten med Spanien. Båda företagen har framhållit EDF/RTE:s ekonomiska och förvaltningsmässiga oberoende gentemot EDF och de skyldigheter som EDF/RTE har enligt lagen gällande underhållet av det franska nätet. EDF skulle definitivt inte ha något inflytande på en eventuell ökning av överföringskapaciteten.
- (124) EDF/RTE har förvisso fått ansvaret att vara operatör för elnätet i Frankrike, vilket omfattar frågorna om tilldelning av och ökning av överföringskapaciteten mellan Frankrike och Spanien genom en förbättring av de befintliga ledningarna och uppförande av nya ledningar. EDF/RTE bekräftas ha en självständig verksamhet och förvaltningsmässigt oberoende och förfoga över de resurser av olika slag som krävs för att kunna uppfylla detta ansvar.
- (125) Det är dock viktigt att framhålla att ur en juridisk och organisatorisk synvinkel utgör EDF/RTE en division inom EDF, och inte en juridisk person.⁴⁷ Dessutom utses direktören för EDF/RTE av den franska energiministern ur en grupp av tre kandidater föreslagna av EDF:s ordförande. Under alla omständigheter, även om de

---

⁴⁷ Lag nr 2000-108, av den 10 februari 2000, föreskriver i artikel 12 följande: "*Au sein d'Electricité de France, le service gestionnaire du réseau public de transport d'électricité exerce ses missions...*" (understrykningen tillagd).

föreslagna åtgärderna för att säkra EDF/RTE:s oberoende i förhållande till EDF accepteras, är det fortfarande så att båda utgör delar av en enda ekonomisk enhet, en industrigrupp som ägs av franska staten, som kontrollerar såväl EDF som EDF/RTE. Beslutsfattandet i grundläggande frågor eller i andra strategiska frågor angående EDF/RTE:s verksamhet är tydligt kopplat till de franska offentliga myndigheterna, i synnerhet energiministeriet, med förbehåll för de befogenheter som *Commission de Régulation de l'Electricité* (CRE), som reglerar energisektorn, innehar.

- (126) I beslut gällande förbindelser är den franska staten ytterst ansvarig. EDF/RTE måste med högst två års mellanrum lägga fram en plan för att utveckla det allmänna transportnätet till energiministeriet för godkännande.⁴⁸ Denna plan skall godkännas av ministeriet efter det att CRE har yttrats sig om den. Det är kort sagt så att ägaren av EDF, den franska staten, fattar det yttersta beslutet om en ökning av överföringskapaciteten, ett beslut som direkt påverkar EDF:s strategiska intressen.
- (127) Det är ingen djärv slutsats, utan att man därmed förnekar EDF:s självständiga verksamhet och förvaltningsmässiga oberoende, att det inte kommer att ske någon väsentlig ökning av överföringskapaciteten mellan Spanien och Frankrike som negativt skulle påverka EDF:s intressen, och följaktligen den franska statens intressen, som äger nämnda företag och är den instans som fattar de slutgiltiga besluten i frågor om förbindelser.

VI ÅTAGANDEN SOM EDF OCH EDF-RTE FÖRESLAGIT

- (128) EDF/RTE och EDF har föreslagit åtaganden för att lösa de kapacitetsproblem som kommissionen påtalat. Dessa åtaganden, som har ett uttryckligt stöd av den franska regeringen, återfinns i bilaga I och II till detta beslut. Åtagandena är i korthet följande:

Åtaganden av EDF/RTE

- (129) EDF/RTE åtar sig att vidta de åtgärder och utföra de arbeten som är nödvändiga för att öka handelskapaciteten i förbindelsen mellan Frankrike och Spanien i följande etapper:
- Ytterligare 300 MW genom teknisk förbättring av de befintliga ledningarna före slutet av 2002.
  - Ytterligare 1 200 MW genom byggande av en ny ledning [...]*; denna ytterligare kapacitet kan ökas [...]*, när den tekniska och ekonomiska genomförbarheten i förhållande till ökningen med den senare kvantiteten kontrollerats.
  - Ytterligare 1 200 MW genom byggandet av en alternativ ledning, utveckling av en befintlig ledning alternativt förstärkning av de franska ledningarna, medelfristigt, om studierna av den tekniska och ekonomiska genomförbarheten som bör vara klara före slutet av 2002 berättigar dessa arbeten.
- (130) Den ökade handelskapaciteten bör ge upphov till en disponibel kapacitet motsvarande 75 procent av tilläggsökningen under 85 procent av årets timmar.

---

⁴⁸ Artikel 14 i lag nr 2000-108 av den 10 februari 2000.

- (131) De tidsfrister som nämnts kan förlängas om arbetena inte kan slutföras på grund av orsaker som inte EDF/RTE kan ställas till svars för. Kommissionen vill också precisera att vad gäller det tredje skedet av ökningen av överföringskapaciteten, med förbehållet för att det exakta fastställandet av när arbetena skall utföras kan bero på de genomförbarhetsstudier som omnämnts, har åtagandena trots detta en tidsreferens (byggandet skall genomföras ”medelfristigt”). Denna tidsgräns bör fastställas för varje projekt som skall genomföras (byggandet av en ny ledning, utveckling eller förstärkning av befintliga ledningar). I enlighet med kommissionens granskning bör det relevanta tidsperspektivet vara på mellan fyra och åtta år efter att de nämnda studierna har slutförts.
- (132) En eller fler oberoende parter utses att kontrollera att dessa åtaganden utförs. Dessa oberoende parter skall godkännas av kommissionen. Den oberoende parten måste få all den information och assistans från EDF/RTE som krävs för att den skall kunna utföra sitt uppdrag. Den skall regelbundet rapportera om hur fullgörandet av de nämnda åtagandena fortskrider och kunna föreslå kommissionen alla de medel som anses nödvändiga, bland dem framtagna av genomförbarhetsstudier som alternativ eller komplement till de som presenterats av EDF/RTE. Den oberoende parten skall också beakta all information och alla studier från andra intresserade parter, i synnerhet den spanska Elkommittén (Comisión Nacional de la Energía) och REE, när den utför sitt uppdrag.

Åtaganden av EDF

- (133) I syfte att lösa konkurrensproblemen som uppstår genom att företaget får kontrollen över Hidrocantábrico åtar sig EDF att stödja en ökad förbindelse mellan Frankrike och Spanien och att i synnerhet stödja de ovan nämnda åtagandena av EDF/RTE i de olika etapper som tidigare beskrivits.
- (134) Av detta skäl åtar sig företaget att delta i den arbetsgrupp för användare som skapats av EDF-RTE och att tillföra RTE de element det förfogar över som kan vara till nytta för att slutföra de tekniska-ekonomiska studierna över uppförandet av nya ledningar eller andra åtgärder för att stärka förbindelsen mellan Frankrike och Spanien.
- (135) EDF åtar sig också att ekonomiskt ersätta (om detta visar sig nödvändigt) den oberoende part eller de oberoende parter som har utsetts att kontrollera att EDF-RTE:s åtaganden fullgörs.

Utvärdering

- (136) De åtgärder som beskrivits kommer i framtiden att minska den spanska elmarknadens isolering och väsentligen öka möjligheterna för aktörer etablerade utanför Spanien att kunna konkurrera på denna marknad. De ökade förbindelsenivåerna kommer att möjliggöra en ökad export till den spanska marknaden, vilket ger en positiv effekt på prisnivåerna på elbörsen och på duopolmedlemmarnas förmåga att styra prisbildningen.
- (137) Åtagandena av EDF-RTE och EDF är följaktligen ändamålsenliga för att undvika att Endesas och Iberdrolas dominerande ställning förstärks. Det skulle bli följden om den aktuella bristfälliga kapaciteten i elförbindelsen mellan Frankrike och Spanien skulle kvarstå efter koncentrationen.

(138) Slutligen vill kommissionen påpeka att i motsats till vad EDF/RTE framför i sin skrivelse (i synnerhet i dess inledande förklaring), är EDF/RTE ett berört företag i enlighet med artikel 8.2 i koncentrationsförordningen, och därför i stånd att anta åtaganden som syftar till att göra den anmälda koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden. Detta kommer sig av, utan att påverka EDF/RTE:s åberopade självständighet gentemot EDF, att båda enheterna ingår i samma företagsgrupp som ägs av franska staten, vilket förklaras i ett tidigare skäl.

VII SLUTSATS

(139) I ljuset av det ovanstående varken skapar eller stärker den föreslagna koncentrationen en dominerande ställning som skulle få till följd att den effektiva konkurrensen skulle förhindras på en väsentlig del av den gemensamma marknaden, under förutsättning att de åtaganden som fastställs i bilagorna fullgörs till fullo. Därför förklaras koncentrationen vara förenlig med den gemensamma marknaden och med EES-avtalet i enlighet med artikel 8.2 i koncentrationsförordningen, under förutsättning att parterna fullgör följande åtaganden:

- a) En ökning av överföringskapaciteten enligt vad som fastställs i del 2 i bilaga I (som kan komma att revideras av kommissionen i enlighet med stycke 4 i bilaga I).
  - b) Ett uppfyllande av varje åtgärd som kommissionen kan kräva efter rekommendation från de administratörer eller den administratör som har fått i uppgift att kontrollera att åtagandena fullgörs, i enlighet med vad som anges i stycke 3.9 i bilaga I.
- (140) De aspekter av åtagandena som nämns först utgör villkor, eftersom det endast är genom att de fullgörs (med undantag för eventuella ändringar utifrån vad som fastställs i stycke 4 i bilaga I) som en strukturförändring kan ske på elgrossistmarknaden i Spanien. De aspekter som sedan nämns utgör skyldigheter, eftersom de avser de inledningsfaser som är nödvändiga för den strukturförändring som efterfrågas. De hänvisar till föreskrifterna för den administratör eller de administratörer som fått i uppgift att övervaka att åtagandena påbörjas (stycke 3 i bilaga I, med undantag för det som preciseras under b) i skäl 139.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE:

Artikel 1

Den anmälda koncentrationen, genom vilken den spanska gruppen Villar Mir och det tyska företaget Energie Baden-Württemberg, som ägs av det franska företaget Electricité de France och det tyska företaget Zweckverband Oberschwäbische Elektrizitätswerke, förvärvar gemensam kontroll över Hidroeléctrica del Cantábrico S.A., förklaras förenlig med den gemensamma marknaden och med EES-avtalet, förutsatt att de åtaganden som är samlade i bilaga I och II fullgörs till fullo.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till:

Ferroatlántica, S.L.

Pº de la Castellana, 86, 7ª

28046 Madrid

(Spanien)

Energie Baden-Württemberg AG (EnBW)

Durlacher Alle 93

D-76131 Karlsruhe

(Tyskland)

Utfärdat i Bryssel den 26/09/2001

*På kommissionens vägnar
Mario Monti
Ledamot av kommissionen*

Bilaga I: Åtaganden

Den fullständiga texten på spanska om de åtaganden som artikel 1 hänvisar till återfinns på Europakommissionens webbplats på följande adress:

http://europa.eu.int/comm/competition/index_sv.html